

Stadsbyggnadskontoret
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
Endast per e-post

Stockholm Exergi
lovsta@stockholmexergi.se
Endast per e-post

Hässelby den 9 juni 2019

YTTRANDE OCH FRÅGOR ÖVER SAMRÅDSHANDLINGAR FÖR DETALJPLAN OCH MILJÖTILLSTÅND

Dnr 2017-09500; Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1

Som sakägare och boende i Hässelby Norra villastad är jag starkt bekymrad över planerna för att bygga ett kraftvärmeverk i Lövsta, dels för att det kommer påverka den vackra rekreationsyta och badplats som Lövsta och Kyrkhamn är, platsen är en av de tystaste platserna i Stockholm. Ett ev. kraftvärmeverk i Lövsta är inte bara en lokal fråga för hässelbyborna och de personer som vill nyttja grönområdet Lövsta-Kyrkhamn utan en fråga för hela Stockholms befolkning som får sitt dricksvatten från Mälaren. Den valda platsen kan äventyra hela Stockholmsområdets dricksvattentäkt då marken och sjöbotten i Lövsta är ett av Sveriges mest förorenade och är för giftig för att bygga bostäder på.

I planeringen anser jag att riskerna kring anläggandet, driften och transporter till och från Lövstaverket, och de konsekvenser som kan uppstå inte är fullt klarlagda och undersökta.

En sammanställning kring några av mina synpunkter och frågor kring det planerade kraftvärmeverket, finns nedan.

- 1) Stadsbyggnadskontoret har ändrat och anpassat området för kraftvärmeverket att så att den ligger längs med deponiområdet i Lövsta, i den första detaljplanen ingick deponiområdet i området för kraftvärmeverket. Innebär det att Exergi inte behöver ta ansvar för de förorenade områden som ligger i direkt anslutning till kraftvärmeverket och hur anläggning, drift och transporter till och från kraftvärmeverket kan komma att påverka Mälaren och dess närliggande miljöer? Ska man bygga ett kraftvärmeverk eller annan verksamhet på eller vid en intilliggande en starkt förorenad mark som dessutom angränsar mot Sveriges största dricksvattentäkt, är det anmärkningsvärt att man inte ska behöva redogöra för risker för spridning från deponin, varken från direkt påverkan från anläggningen eller från fartygstransporternas påverkan på strandlinjen/deponihögarna.
- 2) Länsstyrelsen i Stockholms län har meddelat skyddsföreskrifter för Östra Mälarens vattenskyddsområde som omfattar detaljplaneområdet (Beteckning 5210-2001-65713). Här anges i 1§ att nya verksamheter som innebär risk för vattenförorening inte får anläggas. I 7§ anges också att nya energianläggningar inte får anläggas om det finns risk för vattenförorening. Hur kommer det sig att man överhuvud taget planerar att bygga kraftvärmeverket i Lövsta på och intill en av de mest förorenade markerna/sjöbottarna i Sverige som dessutom angränsar mot Sveriges största dricksvattentäkt?

En detaljplan som visar att man säkerhetsställa att dricksvattentåktensvattenkvalitet inte äventyras med kraftvärmeverkets uppförande och drift samt att det uppfyller kraven för Östra mälarens vattenskyddsområde måste finnas innan beslut tas.

- 3) Sjöbotten och marken där Lövstaverket planeras att byggas på/vid är bland de giftigaste i hela Sverige, enligt provtagning som gjordes av Ingemar Cato/SGU, se länk till SGU-rapport 2012:
http://miljobarometern.stockholm.se/content/docs/vp/mal/SGU_2012_sedimentrapport_Lovsta.pdf. Mälaren är dricksvattentäkt för ca 2 miljoner människor. Hur säkerhetsställer man att dessa gifter och tungmetaller inte hamar i Mälaren och i dricksvattnet, dels under anläggning av kraftvärmeverket samt under drift och transporter av avfall till kraftvärmeverket? Detta behöver utredas i detalj innan beslut tas.
- 4) Vid ett ev. bygge av Lövsta kraftvärmeverk behöver sjöbotten troligtvis muddras. Provresultaten från rapporten gjord av Ingemar Cato/SGU visar att de de underliggande lagrena var mer förgiftade än de ytliga i sjöbotten. Det är svårt att mäta föroreningar på djupare vatten. Är det det kartlagt hur stort del av sjöbotten är förorenad/förgiftad? Hur stor del av den förgiftade botten kommer behöva tas bort? Kan det finnas tungmetaller/gifter/ämnen i deponin som ännu inte upptäckts i de provtagningar som gjorts hitills?
 Fullständig kartläggning är nödvändig för att förstå risker samt kunna säkerhetsställa att kvaliteten på dricksvattentäkten inte äventyras i samband med ett ev. kraftvärmeverk i Lövsta.
- 5) Hur ser mätresultaten ut från den senaste provtagningen av marken och sjöbotten i Lövsta som gjordes av SWECO 2019, i rapporten står det att det provsvaren inte är klara? Eftersom den inte är färdigställd kan den inte ligga till grund för beslut.

Denna rapport är beställd av Stockholm Exergi. Sweco skriver exempelvis i (Naturvärdesinventering Lövstaverket 7701084_2_6) att:

"Landskapsanalysen i sin tur ska utgöra underlag för fortsatt planering. Planeringens syfte är att möjliggöra för ett kraftvärmeverk på platsen för före detta Lövstatippen i nordvästra Stockholm. Kraftvärmeverket ska ersätta Hässelby värmeverk som då läggs ner."

Rapporten borde ligga till grund för att utreda om det överhuvudtaget är möjligt att genomföra planen, inte skriven så att inventeringen ska möjliggöra fortsatt planering och verkställande. Det är anmärkningsvärt att rapporten inte är utförd av en oberoende part och publiceras fast den inte är färdig.

- 6) Det har tidigare skett flera skred i deponin i Lövsta. Åtgärder har gjorts för att minska risken för detta under de förutsättningar som hittills funnits. Om ett kraftvärmeverk byggs i Lövsta kommer förutsättningarna att ändras. Utredning med risker för skred samt ökade mängder lakvatten från deponier i samband med muddring, byggnation, drift samt transporter till och från kraftvärmeverket behöver ske innan beslut tas.
- 7) Om kvaliteten på dricksvattentäkten försämras i samband med anläggning, drift och transporter till och från kraftvärmeverket, vilket ansvar kommer Exergi ta. Kommer Exergi betala för den extra kostnaden som uppstår? Idag ansvarar vattenreningsverken för att dricksvattnet är säkert att dricka och att kraven på dricksvattnet enligt SLVFS 2001:30

uppfylls. Om eventuellt utökade reningsprocesser behövs hur påverkar det kapaciteten av dricksvattnet? Är det Stockholm Exergi, eller är det vattenreningsverken som får betala för de extra kostnaderna? En genomgång av alla de gifter/tungmetaller/ämnen som finns i deponin/sjöbotten i Lövsta bör ske för att säkerhetsställa att de metoder som används för nuvarande i vattenreningsverken renar vattnet från dessa. Om de inte kan renas med nuvarande metoder, behöver man installera nya vattenreningsmetoder för att säkerhetsställa dricksvattenkvaliteten. Om det inte finns vattenreningsmetoder för vissa av ämnena från deponin i Lövsta som inte går att rena bort måste man ta ställning till att den planerade platsen för kraftvärmeverket är högst olämplig.

Innan beslut tas behöver man utreda hur snabbt avvikelser i intagsvattnetskvaliteten vid vattenreningsverkens i Mälaren upptäcks för de gifter/tungmetaller/kemikalier som finns i mark och sjöbotten i Lövsta deponin. samt hur många liter vatten förorenat vatten som kan riskera hamna hos konsumenterna och tiden det tar innan konsumenterna får reda på att vattnet är förorenat. En detaljplan om hur vattenförsörjningen ska ske i Stockholm om Mälarens vatten förorenas så att vattnet blir ohälsosamt att dricka bör också göras, liksom en åtgärdsplan om det visar sig att bygget, drift och transporter till och från kraftvärmeverkets påverkar dricksvattentäktens kvalitet så mycket att en ev.stopp eller nerläggning av kraftvärmeverket behövs.

- 8) I kraftvärmeverket i Lövsta planeras det att pumpas ut 10-100 m³ vatten/timme med en vattentemperatur på max 40 grader. Detta motsvarar upp till ca 875.000m³, hur har ni kommit fram till att detta inte påverkar miljön? Hur stora mängder kylvatten släpps ut från det befintliga Hässelbyverket? Var släpps detta kylvatten ut? Vilken temperatur har kylvattnet? Vilka konsekvenser har man sett på miljön, fiskar, växter, mikroorganismer och algblooming på grund av kylvattnet från Hässelbyverket?

Det står att vattnet från Lövstaverket kommer pumpas ut i Ulvsunda sjön eller i Strömmen. Är detta helt bestämt, eller kan kylvattnet pumpas ut i dricksvattentäkten Mälaren?

Om kylvattnet istället släpps ut i Mälaren måste man utreda i detalj hur dessa mängder kylvatten och dess temperatur påverkar råvattenkvaliteten, vilka stömmar som uppstår, direkt vid intag/utlopp samt i dess omnejd, samt hur det påverkar miljö, fiskar, växter, mikroorganismer, algblooming mm. samt viken påverkan det har på råvattenkvaliteten vid Görvälns och Lovöns vattenreningsverk samt andra vattenreningsverk i Mälaren? Språngskikt och låg vattentemperatur påverkar vattenreningsprocessen positivt, hur påverkas dessa om kylvatten släpps ut i Mälaren? Hur stort område kommer isläggnings i området kring kraftvärmeverkets intag och utlopp påverkas?

- 9) Utredning om hur klimatförändringar kan komma att påverka Lövstas deponihögar i framtiden saknas. Enligt Naturvårdsverkets handlingsplan för klimatanpassningar kan klimatförändringar påverka och öka risken för spridning från bland annat deponier detta kan påverka vattentäkter på ett negativt sätt. Eftersom bygget och drift av ett ev kraftvärmeverk i Lövsta gör påverkan i området och ligger i angränsning till deponin i Lövsta, bör man se över de risker som finns med att placera ett kraftvärmeverk i området.

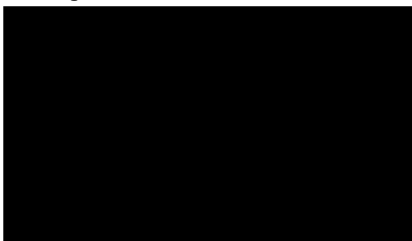
- 10) Askan från Lövsta kraftvärmeverk planeras förvaras i slutna bergsrum i Norge. Kan planerna ändras så att askan istället läggs på deponi i annat land eller läggas på "öppen" deponi liknande den som finns vid Bro? Innan beslut tas i frågan behöver man ha en detaljplan om var och hur askan får/ska läggas på deponi och att det görs på ett ansvarsfullt och miljömässigt riktigt sätt.
- 11) I protokollet från Stadsbyggnadsnämnden den 23 maj 2018, står det "...en grön entre skapas för att öka tillgängligheten till det kommande naturreservatet...". Hur skapas en grön passage om man behöver antingen gå bredvid eller under delar av kraftvärmeverket eller dess transportbanor för att ta sig till naturreservatet? Hur ser skönhetsrådet på utformningen av Lövsta värmeverk?
- 12) I området för det planerade kraftvärmeverket i Lövsta, vilka fler verksamheter förutom Återvinningscentralen planeras att ligga i området? Finns det planer idag att utöka storleken på det planerade kraftvärmeverket i Lövsta i framtiden? Om så hur ser de planerna ut?
- 13) Samrådet för att skapa Naturreservat i Kyrkhamn skedde 2014, men beslut verkar inte vara taget ännu (Diarinummer: E2014-00956). När kommer detta beslut att tas? När kommer beslutet för kraftvärmeverket vara eller inte vara tas? Prioriteras kraftvärmeverket före Naturskyddsområdena?
- 14) De flesta strandbaden i längs med samma landremsa ligger nedströms sett från Lövsta, hur kommer vattenkvalitet att påverkas av ett ev kraftvärmeverk i Lövsta, av föroreningar, fatygstransporter, ev. kylvatten som släpps ut i området? Kommer algblomning i området att öka?
- 15) Det står att mätningar av grundvattennivåer görs på vissa längs med bl.a Lövstavägen. Borrningar för dessa mätningar görs under våren 2019. När är dessa resultat färdiga? För att få fram pålitliga resultat för att se vad som händer med grundvatten nivåerna behöver man mäta regelbundet under minst ett år, helst flera år detta för att se hur grundvattnet beter sig under de olika årstiderna. Hur ska man kunna få fram tillförlitliga resultat som ska vara till grund för beslut om bygget av kraftvärmeverket planeras starta 2020? Ej tillförlitliga resultat kan inte vara beslutsgrundande.
- 16) Finns det åar, grundvattentäkter, brunnar, insug som kan påverkas negativt om vattnet i Mälaren runt kraftvärmeverk i Lövsta skulle öka förekomsten av gifter/tungmetaller/kemikalier? Kartläggning av detta bör ske innan beslut om ett kraftvärmeverk tas och säkerhetsställa att de reserv vattenverk som byggs på bl.a. grundvattentäkter inte påverkas Mälarens vattenkvalitet skulle försämrats?
- 17) Det saknas detaljerade utredningar på de skillnader i miljöeffekter som det planerade kraftvärmeverket i Lövsta har i jämförelse med att renovera Hässelby värmeverk alternativt ett nytt värmeverk i Värtan eller på Loudden. I samrådsunderlaget står ingenting om vilka miljökonsekvenser som bygget av kraftvärmeverket i Lövsta kommer att innebära samt hur man hur man ska säkerhetsställa att dricksvatten och natur i området inte påverkas/skadas, vilket är anmärkningsvärt då Lövsta är ett mycket känsligt område med mycket stora miljörisiker.

- 18) Vilka alternativa energikällor har man utvärderat? Är förbränning av sopor (bl.a RDF) och alla dess konsekvenser ett miljöriktigt alternativ? Är det utvärderat hur nanopartiklarna från förbränningen påverkar miljö och människor och annat livs hälsa. Stockholm Exergi framstår som ett miljömedvetet företag på deras hemsida, men uppförande och drift av kraftvärmeverk i Lövsta med förbränning av sopor (bl.a. RDF) i ett naturskönt område, med risk för spridning av miljögifter från förorenad mark och sjöbotten, stämmer inte överens med den information man läser på Stockhoms Exergis hemsida.
- 19) Hur säkerhetsställs att hanteringen av RDF sopor sker på ett miljömässigt riktigt sätt. Sker omlastning av RDF soporna på någonstans på vägen, eller kommer alla fartyg med RDF last från andra länder? Hur säkerhetsställer man att ev omlastning är säker eller att de fartyg som transporterar avfallet som ska förbrännas uppfyller Sverigs krav på lastfartygens skick och att de använder ex båtfärger som är tillåtna i Sverige?
- 20) I händelse av brand eller annan olycka i kraftvärmeverk. Kommer man släcka en brand med vatten, eller kommer man behöva använda brandsläckningsskum med PFAS eller andra miljögifter som hamnar marken intill mälaren eller direkt i Mälaren. Det saknas utlåtande från brandförsvaret samt en omfattande handlingsplan vid en eventuell brand eller olycka. En omfattande utredning bör finnas med innan beslut om bygge av kraftvärmeverket tas.

Generellt anser jag att man inte har sett allvaret i alla de risker som finns med att bygga ett kraftvärmeverk i Lövsta. Främst riskerna med att dricksvattnet för ca 2 miljoner människor runt Mälaren kan bli förorenat och förgiftat och kan bli obrukbart. Man har tagit för lättvindligt på att utreda riskerna med de befintliga miljögifterna i området, konsekvenserna med lastbils och fartygstrafiken till och från kraftvärmeverket. Konsekvenser vid ev olyckor är inte fullständigt utrett och ev. åtgärder som behöver göras vem tar ansvar om olyckan är framme. Att man dessutom försöker friskriva sig från ansvar vid miljöpåverkan från deponierna i Lövsta om de påverkas av kraftvärmeverket på något sätt är anmärkningsvärt. Ska man bygga i vid eller på deponierna i Lövsta måste man ta fullständigt ansvar för hela kedjan så att inte miljö, natur och människors hälsa och annat liv inte riskeras.

Jag ber att ta dessa synpunkter i beaktan samt få svar på dessa frågor innan beslut i frågan tas.

Vänligen,

YTTRANDE ÖVER SAMRÅDSHANDLINGAR FÖR DETALJPLAN OCH MILJÖTILLSTÅND

Dnr 2017-09500; Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1.

Undertecknaren emotsätter sig planförslaget i sin helhet. Anledningen till detta är främst att det planerade verkets lokalisering innebär ett för stort intrång i naturvärden, kulturvärden, rekreation och friluftsliv i området Riddersvik-Lövsta-Kyrkhamn. Om planen realiseras kommer ett mycket populärt strandbad, Lövstabadet, att behöva läggas ned.

Trafik:

Det finns två möjliga vägar ut från Lövsta: Lövstavägen och Blomsterkungsvägen.

Blomsterkungsvägen är inte tillåten för tung trafik. Restiden ut till E18 förkortas dock avsevärt genom att köra Blomsterkungsvägen och vidare på nya Ormbackaleden.

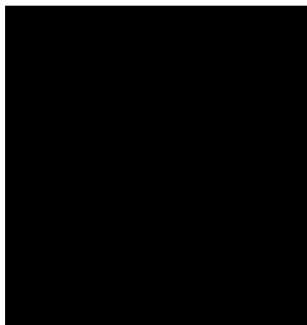
- **Hur säkerställs det att Blomsterkungsvägen inte kommer att användas för transporter, både under eventuell byggtid och senare för transport av aska?** Det har varit problem med tung trafik i dagsläget till Lövsta åvc / Svensk freon. Trafikkontoret hänvisar till polisen. Det är dock orimligt att det ska åligga polisen att kontrollera tung trafik på Blomsterkungsvägen i detta fall.
- **Vi anser att en handlingsplan måste upprättas angående trafikflödet under eventuell byggtid och senare för transport av aska.**

Hälsa / rekreation/ miljö:

Lövstabadet och Lövsta används flitigt av stadsdelens invånare samt av närliggande kommuners medborgare så som Järfälla. Vi anser att Hässelby-Vällingby stadsdel visar respektlöshet mot medborgarna och brister i sitt ansvar att tillgodose barnens behov av bra miljöer för friluftsliv genom ett godkännande av bygget av Lövstaverket.

- Vi anser att Hässelby-Vällingby behöver utreda i hur utsträckning Lövstabadet nyttjas av medborgarna. Enkäter till medborgare, intervjuer och samtal med skola, förskola, bvc. Vad betyder Lövstabadet och Lövsta för barn och vuxna i stadsdelen? Hur mycket nyttjas Lövstabadet / Lövsta som rekreativ område för invånarna Bör ligga i stadsdelens intresse att ta reda på.
- Föreningar i Lövsta behöver tillfrågas hur de nyttjar Lövsta. Hur många medlemmar har de och på vilket sätt används Lövsta av människor för sina fritidsintressen? Går verksamheterna ens flytta till annan plats?
- **Alternativ placering av badplats måste naturligtvis vara klarlagd** innan man kan påbörja bygget av värmeverket. Hur kommer ”nya” badets placering påverka miljön i Hässelby i form av buller och utsläpp?
- Till Lövstabadet cyklar väldigt många. Kommer det ens vara möjligt till nytt bad? Och hur påverkar det folkhälsan om färre cyklar? Idag är det en morot för många barn att få lära sig cykla så att man kan cykla till Lövstabadet med kompisarna.

- Hur mycket mark måste tas i anspråk för parkering om det inte är möjligt att cykla till badplatsen?
- Hässelby-Vällingby är ett av staden s utsatta område enligt Polismyndigheten. Varför då förstöra den miljö som ger medborgarna ett rikt vardagsliv och som gör oss så stolta över att bo i Hässelby? Hässelby är ett attraktivt område att bo i, mycket tack vare den vackra miljön i Lövsta / Riddersvik och barnvänligt bad i Lövsta. **Vi anser att det behöver analyseras noggrant hur Hässelby kommer att uppfattas om det Lövstaverket byggs.**
- Klimatkrisen är här och heta vårar och somrar kommer bli mer regel än undantag. Forskare slår fast att människors hälsa påverkas negativt. Lövstabadet är extremt välbesökt heta sommarkvarnar. Återigen – det ”nya” badets placering måste vara klar innan Lövstaverket byggs. Människors hälsa äventyras om Lövstabadet stängs.
- I Hässelby med omnejd bor en del socioekonomiskt resurssvagare människor. Sommartid är Lövstabadet med omnejd deras möjlighet till avkoppling, bad, återhämtning och rekreation. Har man gjort någon analys av detta?

YTTRANDE ÖVER SAMRÅDSHANDLINGAR FÖR DETALJPLAN OCH MILJÖTILLSTÅND Dnr 2017-09500; Lövsstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1.

I dessa tider med alarmerande klimatrapporter som duggar tätt om den accelererande globala uppvärmningen och med barn som världen över skolstejkar pga deras klimatångest är det märkligt att Stockholms stad planerar att riva ett befintligt kraftvärmeverk för att bygga ett nytt ännu större värmeverk för att förbränna än mer sopor, t o m importerade särskilda sorts sopor. Dessutom är det inte bara s k industriell mark som bygget är planerat på utan även värdefulla natur och friluftsområden är tänkta att tas i anspråk.

Många alarmklockor borde ringa.

Redan tanken att riva för att bygga nytt är ett feltänk i sig och kommer att bidra till ökade klimatutsläpp genom de nya naturresurser som kommer att behöva tas i anspråk.

Många är överens om att det inte går att fortsätta tära på jordens resurser på samma sätt som sker idag. Både EU och FN har en ökad cirkulär ekonomi bland sina mål. Det innebär att medlemsländerna ska arbeta för att en så liten del som möjligt av de använda produkterna går till avfall. Materialen ska istället samlas in och återvinnas för att ingå i ny produktion. Medlemsländerna ska också arbeta för att det som produceras ska användas så länge som möjligt.

EU har också fastställt ett EU-direktiv, den s k "avfallshierarkin", som är antaget i den svenska miljöbalken. Den innebär att i alla processer så ska man arbeta för att minimera uttaget av nya naturresurser, i andra hand återanvända de resurser som redan är ianspråktagna, i tredje hand återvinna de material som används, först i fjärde hand utvinna energi och slutligen i femte hand deponera.

Det borde vara en självklarhet att EU-direktivet ska ligga till grund för all planering i staden, både stadens planering av nybyggnation och styrning av hur avfall uppstår och hur det ska tas om hand. Både konsumtions- och produktionsmönster behöver förändras.

Så istället för att cementera stadens framtida hantering av sopor i ett nytt stort kraftvärmeverk bör en planering ske som utgår från befintliga anläggningar och hur de kan byggas om för största miljö och klimatnytta. Vi behöver styra bort från ökad användning av naturresurser och ökande avfallsmängder och hålla material och produkter i omlopp så länge som möjligt.

Den argumentation som anförs för att planen bygger på en bedömning som varit rådande under lång tid faller just på att den bygger på ett förlegat synsätt som inte på allvar möter de utmaningar vi har med den globala uppvärmningen, utan på ett konsumtionssamhälle - med ökande flöden av varor och ett system som i huvudsak bygger på att vi producerar varor genom att utvinna och utnyttja naturens resurser, som sedan slängs och blir till avfall med ökande avfallsmängder som resultat.

Det framgår inte heller av planen hur stort det totala utsläppet av växthusgaser blir.

Sen innebär också planen ett kraftigt ingrepp i både natur och kulturvärden och de olika former av rekreation som finns i området och som utgör ett välbefinnande för många av oss som bor i Hässelby men också av tillresta som söker just dessa värden i Riddersvik, Lövsstaverket och Kyrkhamn.

Mälaren med öar och strandområden är dessutom klassade som riksintresse för det rörliga friluftslivet. Detta frångås genom den upphävning av strandskyddet som föreslås i planen.

Exploateringsnämnden fattade beslutet om markanvisning till Stockholms Exergi AB 2018-04-19. Det anvisade området innehöll då inte båtklubben eller Lövestabadet utan de områdena har tillkommit i den nu aktuella planen. Resultatet innebär samtidigt inskränkningar i den detaljplan som var tänkt för naturreservatet Kyrkhamn. Kyrkhamn som är ett så viktigt friluftsområde och klassas som ett av Stockholms tystaste områden. Ytterligare intrång i naturreservatsområdet skulle det dessutom bli om ersättningsplatser ska hittas längre bort för både båtklubb och badplats med den ökning av biltrafik som det med stor sannolikhet kommer innebära.

Kopplingen som idag finns mellan Riddersvik och Kyrkhamn, som båda innehar höga kulturmiljövärden, kommer också att försämrats.

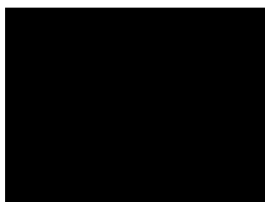
Det konstateras också att det i och kring planområdet finns kända skyddsvärda arter knutna till äldre tall- och barrskogsmiljöer och också områden med särskilt viktiga funktioner för växt- och djurlivet och som därmed starkt påverkar förutsättningarna för biologisk mångfald i staden. Både själva planområdet och områden i dess direkta närhet ingår också i ett habitatnätverk för groddjur.

Kraftiga föroreningar i både mark och i bottensediment riskerar att frigöras både under byggtiden och efter färdigställandet och av alla stora transportfartyg som kommer att trafikera området vilka försiktighetsmått som än vidtas. Det innebär stora risker för Mälaren som vattenskyddsområde och dricksvattentäkt.

Det som hittills räknats upp är bara några av exemplen på de negativa konsekvenserna som planen innebär för området. Allt sammantaget borde utgöra fullt tillräckliga anledningar och skäl för att planen inte ska antas.

Framgår inte heller tillräckligt tydligt i ärendena för det nya kraftvärmeverket hur seriöst alternativ har prövats. Ökad värmeeffekt än nuvarande borde t ex vara möjlig att få till vid en ombyggnad av Hässelbyverket i kombination med en ombyggnad av nuvarande kolkraftverk i Värtan som ju ska avvecklas.

Mvh

From: Lovsta
Sent: maanantai 10. kesäkuuta 2019 9.28
To: [REDACTED]
Subject: RE: Lövstas framtid 2017-09500

Hej!

Tack för ditt mejl och dina synpunkter, vi hanterar detta som ett samrådsyttrande.

Vänliga hälsningar

Daniel på Stockholm Exergi

From: [REDACTED]
Sent: sunnuntai 9. kesäkuuta 2019 19.16
To: stadsbyggnadskontoret@stockholm.se; stadsbyggnadskontoret@stockholm.se; Lovsta <lovsta@stockholmexergi.se>
Subject: Lövstas framtid 2017-09500

Jag motsätter mig starkt att det byggs ett värmekraftverk i Lövsta. Hässelby är redan ett utsatt område det vet vi som bor här, Hässelby behöver satsningar inte nedköp, att ta ifrån oss Lövstabadet och äventyra vårt dricksvatten och Mälarens framtid är helt klart ett riskmoment som skapar stor frustration och oro.

En stor anledning till att vi valde att flytta ut till Hässelby var tack vare den fantastiska naturen, hittills har de positiva aspekterna varit övervägande, men ju fler förkastliga förslag som hotar, jag tänker även på bebyggelsen/överetableringen av bostäder vid Riddersviks gamla trädskola desto mer minskar viljan att bo kvar.

Ska Hässelby bevara någon stolthet så behövs attraktiva miljöer, för rekreation och som kompensation för den brottslighet och segregation som råder här.

From: Lovsta
Sent: tiistai 11. kesäkuuta 2019 14.12
To: [REDACTED]
Subject: RE: Nytt kraftvärmeverk i Lövsta - Diarienummer 2017-09500

Hej!
Tack för ert mejl och era synpunkter, vi hanterar detta som ett samrådsyttrande.
Vänliga hälsningar
Daniel på Stockholm Exergi

From: [REDACTED]
Sent: maanantai 10. kesäkuuta 2019 23.18
To: stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
Cc: Lovsta <lovsta@stockholmexergi.se>
Subject: Nytt kraftvärmeverk i Lövsta - Diarienummer 2017-09500

Hej,

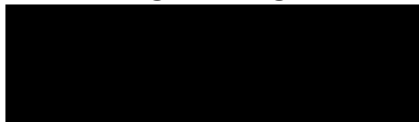
Har genom tidningar och annan information läst om planerna för det nya kraftvärmeverket som vi anser, liksom många med oss, kommer att ha stor negativ påverkan på närområdet.

Den nya anläggningen är jättestor och ful och kommer att hamna intill naturreservatet Kyrkhamn. Detta är ett mycket naturskönt område och populärt rekreativt område för boende i Västerort/Järfälla. De höga skorstenarna kommer att förfula inte bara naturreservatet utan också utsikten från bla. Riddersvik. Badplatsen "Lövsabadet" som är den bästa badplatsen i Hässelby kommer att försvinna. Alla transporter till och från anläggningen innebär att det inte blir någon lugn oas som nu. Denna platsen anses vara den tystaste platsen i Stockholm.

Det mest oroande är att kraftvärmeverket kommer att ligga nära vattenverket i Görväln, som förser hela norra Stockholmsområdet med vatten.

Med hänsyn till ovanstående vill vi därför ansluta oss till protesterna mot planerna på kraftvärmeverket i Lövsta.

Med vänlig hälsning

Stadsbyggnadskontoret
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Stockholm Exergi
lovsta@stockholmexergi.se

YTTRANDE ÖVER SAMRÅDSHANDLINGAR FÖR DETALJPLAN OCH MILJÖTILLSTÅND

Dnr 2017-09500; Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1.

Hässelby den 10 juni 2019

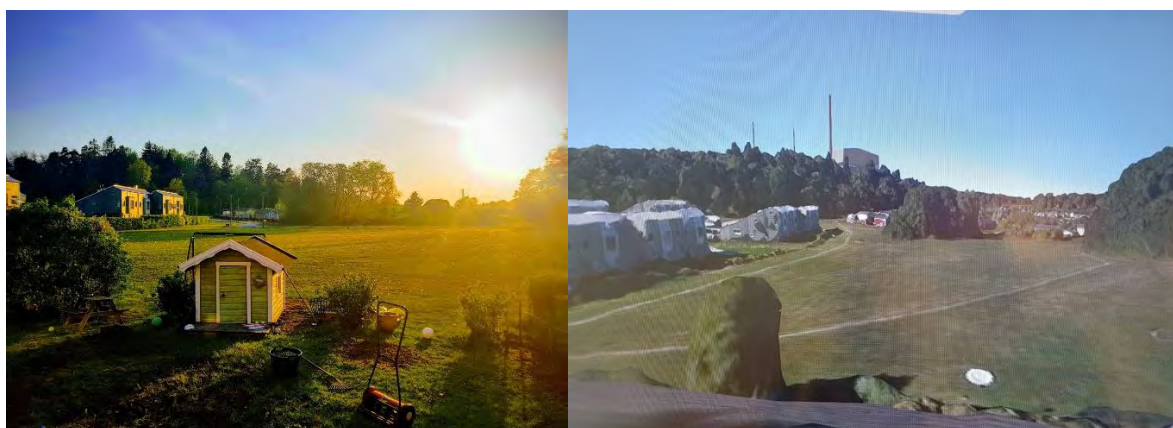
Mitt namn är [REDACTED] i Hässelby.

Med detta yttrande emotsätter jag mig planförslaget i sin helhet och ger mina synpunkter.

2010 köpte vi vårt drömboende i ett av Stockholms tystaste och mest natursköna områden. Vi valde Lövsta med anledning av närheten till Mälaren och naturområden. Jag vaknar upp varje morgon med en fantastisk utsikt över en grönskande äng och ett idylliskt koloniområde.

I era förslag och bilder över det planerade verket undanhåller ni att det finns bostadsområden precis bakom dungen. Vi är flera hundra hushåll som bor här närmast och som kommer tvingas se en skyhögt industribyggnad samt skorstenar istället för vår tidigare natursköna utsikt. Ingenstans visar ni dessa vinklar, det finns inte ens att välja som utsiktsvy i det virtuella verktyget. På samrådsmötet sades att ni inte har varit här och tittat. Om ett förslag ska presenteras som realistiskt bör det visas ärligt från alla vinklar, speciellt ur de boendes. Alla vyer som presenteras har varit i helikopterperspektiv från väldigt långt avstånd, för att försköna bilden av verket.

Jag visar därför en bild av hur min familjs dagliga vy kommer att förändra enligt det virtuella verktyget. (när man själv söker sig fram) Ingen rolig syn. Jag har svårt att tro att ni skulle godkänna ett sådant bygge vid ert eget boende.

Jag kräver att ni omarbetar era planer för utformandet av verket utifrån de närboendes perspektiv. En lägre byggnad som inte syns från de boende på Bergmyntegränd, Lingonrisgränd och andra närliggande gator.

Jag ifrågasätter också stort vilket buller som fartygen kommer att generera. Att köra stora fartyg hela vägen in i Mälaren för att lasta vid kajen kommer att dundra och störa oss boende.

Vi står inför en klar värdesänkning på våra fastigheter och jag undrar hur ni har tänkt att ersätta oss för det.

Att Lövstabadet kommer att tas bort om ert förslag går igenom är en stor katastrof. Vi spenderar åtskilliga dagar där varje sommar. Vi valde detta boende mycket av den anledningen att vi går och cyklar dit med våra barn, när de blir större kan de cykla själva. Varje dag vi är där träffar vi kompisar från närområdet. Det här är Lövstas och Hässelby Norra Villadstads naturliga samlingsplats på sommaren.

Jag har hittills inte sett något realistiskt förslag på alternativ till Lövstabadet. Hur man än gör kommer vi att bli tvungna att ta bilen dit, vilket inte är miljömässigt bra, farligare för barnen samt inga anpassade vägar.

Era planer går rakt emot planerna med utökat friluftsliv i detta fantastiska område. Det eljusspår som invigdes förra året används flitigt av motionärer, hundägare, barnfamiljer. Ett utegym planerades i anslutning till detta spår, nu skulle det ligga mitt emot ett kraftvärmeverk. Mycket tveksamt om det gynnar hälsan att träna där.

Det har länge planerats för ett naturreservat i Kyrkhamn. Katastrof att ni nu går emot de planerna och bygger en stor industri istället för att främja naturen, hälsan och ett tyst område i ett annars så stressigt Stockholm. Var är människoperspektivet i ert projekt?

De alternativ till Lövsta som presenteras i ert underlag är otillräckligt utredda och jag ifrågasätter om de är allvarligt menade. Det finns fullt möjliga lokaliseringar och alternativa utföranden i redan exploaterade och industrialiserade områden, som medför mindre intrång för miljön och människors hälsa samt ett mindre ingrepp i strandskyddet jämfört med alternativ Lövsta. Därför ska en annan plats än Lövsta väljas.

Skillnaderna i miljöeffekter mellan Lövsta och dess alternativ har inte redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen. Lövsta tycks uteslutande ha valts eftersom det saknas möjlighet att bygga bostäder där, till skillnad från i Stockholms befintliga energihamnar så som t.ex. Loudden. Denna typ av effektivitetsvinster kan dock inte motivera tillstånd för miljöfarlig verksamhet, upphävande av strandskydd och dispens från vattenskyddsföreskrifter. Det är i stället miljöeffekterna som avgör.

SAMRÅDSSYNPUNKTER ANGÅENDE LÖVSTAVERKET (DP OCH MILJÖTILLSTÅND)

Dnr 2017-09500; Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1.

Tanken att nyttja ett hårdgjort område med kraftiga föroreningar från tidigare verksamhet för att anlägga en ny industrianläggning är i allmänhet att se som en god hushållning med naturresurser. Inledningsvis var vi som närboende därmed neutrala eller försiktigt positiva till anläggandet av ett kraftvärmeverk i området. Vår åsikt har dock svängt ju mer information som framkommit om planerad anläggning och rådande förutsättningar på föreslagna plats. Den föreslagna placeringen och utformningen av kraftvärmeverket med energihamn ger så stora negativa konsekvenser att den inte kan anses uppfylla miljöbalkens övergripande bestämmelser.

Som närboende och flitiga besökare i aktuellt område vänder vi oss således mot en lokalisering av ett kraftvärmeverk här, åtminstone med den i samrådsunderlagen föreslagna utformningen. Våra största invändningar förtydligas nedan.

Anläggningens skala och karaktär

Den föreslagna anläggningens skala/storlek är synnerligen malplacerad i aktuellt landskap. Ett kraftvärmeverk i denna skala kommer att ändra platsens karaktär radikalt och innebära en påtaglig och irreversibel påverkan på områdets landskapsbild och rekreationsvärden.

Anläggandet av en energihamn är den del av anläggningen som medför störst negativa konsekvenser. Den leder till att Lövstabadet och småbåtshamnen försvinner, rekreationsstråket förstörs, strandområdets karaktär ändras fullständigt och den visuella påverkan blir mycket påtaglig.

Konsekvenser för landskapsbilden

Konsekvenserna för landskapsbilden är i samrådsunderlagen starkt underskattade eftersom påverkan innebär en fullständigt ändrad karaktär på området som dessutom syns vida omkring.

Planerad verksamhet innebär mycket stora och höga byggnader som kommer att synas vida omkring, i ett område som i övrigt endast består av låg bebyggelse, natur samt rekreationsytor (golfbana, badplats etc.). Det finns inga andra byggnader i samma storleksklass i närheten.

Samrådshandlingarna saknar tydliga beskrivningar av befintliga industribyggnader i form av storlek och höjd, vilket försvårar en jämförelse av planerad verksamhet med nuläget. Detta behöver kompletteras.

Planbeskrivningens påstående att *"Mellan och intill deponikullarna kan bebyggelse, likt idag, placeras utan större negativ påverkan på landskapsbilden"* är kraftigt förskönande då planerat kraftvärmeverk är betydligt större och högre än dagens byggnader som är underordnade landskapet i skala. Det planerade värmeverket kommer inte kunna döljas bakom kullarna på det sätt som befintliga verksamheter görs, utan istället helt dominera landskapsrummet.

Den redovisade siktanalysen visar med all önskvärd tydlighet att ett kraftvärmeverk på platsen ger en mycket stor visuell påverkan som knappast döljs av kullarna.

Planbeskrivningens påstående att *"Beroende på hur anläggningen utformas kan både positiva och negativa konsekvenser med avseende på landskapsbild uppstå"* behöver förtydligas med en förklaring av på vilket sätt ett kraftvärmeverk i ett rekreationsområde alls kan innebära positiva konsekvenser för områdets landskapsbild.

Vidare anges att *"Föreslagen exploatering bygger därmed vidare på en för platsen präglade funktion under mer än ett sekel"*, vilket är en tolkning som knappast ses som positiv av närboende. Området upplevs idag främst som ett natur- och rekreationsområde och inte som en soptipp och avfallsanläggning.

MKB:n beskriver nuläget: *"Området kännetecknas idag till stor del av strandzonen, med badplats och småbåtshamn. Stråket längs stranden kopplar samman Riddersvik med Kyrkhamn och gör det möjligt att promenera mellan dessa. Över vattnet finns en visuell koppling som också är viktig för upplevelsen av dagens landskap och som kopplar samman de kulturhistoriska miljöerna. Vattenkontakten är en betydelsefull beståndsdel för landskapets karaktär."* Planerad verksamhet kommer att förstöra den visuella kopplingen mellan Riddersvik och Kyrkhamn, bryta stråket längs stranden och ändra karaktären på området från ett rekreationsområde till ett industriområde. Att då bedöma konsekvenserna med avseende på landskapsbild som små negativa är en kraftig underdrift, även enligt den bedömningsmetodik som refereras till.

Konsekvenser för rekreation

Omgivningarna i och omkring planområdet åt alla väderstreck nyttjas mycket flitigt för rekreation året om, och inte bara sommartid vilket samrådshandlingarna fokuserar på. I området bedrivs idag både organiserad rekreation som golf, skärmflygning, ridning, gruppträning mm och enskilda familjer och individers rekreation i form av promenader, löpning, bad, grillning och liknande. Det finns flera förskolor (minst fyra som vi känner till), grundskolor samt ett antal dagmammor som regelbundet nyttjar Riddersviksområdet som utflyktsmål. En vardag med fint väder under vår till höst kan det utan att överdriva finnas en handfull barngrupper samtidigt utspridda i Riddersviksskogen samt på Lövstakullarna.

Upplevelsen av platsen kommer att förändras från ett högkvalitativt rekreationsområde och -stråk (som visserligen ligger intill industriverksamhet idag, men i en betydligt mindre skala) till ett industriområde med två tydligt åtskilda rekreationsområden (Kyrkhamn och Riddersvik) på ömse sidor som kommer utsättas för kontinuerlig störning i form av exempelvis buller och visuell påverkan.

Planerad verksamhet innebär även en negativ påverkan på de rekreativa värdena av närliggande målpunkter för friluftsliv som golfbanan, Lövsta Koloniträdgårdsförenings kolonilotter, Görvälns naturreservat och det nyanlagda elljusspåret.

Att det rent fysiskt kommer att gå att förflytta sig längs strandkanten även framöver är starkt underordnat det faktum att man kommer behöva passera mellan en storskalig hamn och industribyggnader, man kommer t.o.m. behöva gå under transportbanden! Dagens rekreationsstråk kommer de facto att brytas av planerad verksamhet och därmed ge mycket stora negativa konsekvenser för områdets rekreationsvärden.

Att ta bort ett flitigt nyttjat bad och småbåtshamn samt i praktiken bryta ett populärt rekreationsstråk inom ett område som omfattas av riksintresse för rörligt friluftsliv är anmärkningsvärt då det strider mot riksintressets intentioner och därmed är starkt olämpligt. Visserligen anges i miljöbalken att riksintresset inte ska utgöra ett hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet, men faktum kvarstår att det rörliga friluftslivets intressen särskilt ska beaktas vid bedömningen av tillåtlighet för verksamheter. I samrådshandlingarna nämns riksintresset i förbifarten, men ingen redovisning av hur friluftslivets intressen har beaktats görs och inte heller någon bedömning av föreslagen verksamhets påverkan på riksintresset.

Bedömningen att *"närhet till andra badplatser bedöms till viss del kompensera förlusten av aktuell badplats."* är en felaktig slutsats. Om man inte åker bil är Hässelby allmänna bad det enda andra tillgängliga alternativet i närområdet. Det ligger visserligen nära villastaden, men är alldeles för litet för att räcka till för alla nuvarande och tillkommande invånare i villastaden. Hässelby allmänna bad saknar vidare Lövstabadets fördelar i form av såväl café som parkering. Detta innebär att förlusten av Lövstabadet ger stora negativa konsekvenser, i synnerhet för barn och barns närhet till rekreation, se även nedan under Barnkonsekvenser.

Samrådshandlingarna trycker på att översiktsplanen anger att: *"Lövstaområdet i västra Stockholm är ett reservat för teknisk försörjning där en ny energiproduktionsanläggning kan tillkomma."* Ingenstans nämns att föreslaget ianspråktagande av Lövstabadet går emot översiktsplanens intentioner gällande badet: *"Lövstabadet, Riddersviks gård och Hässelbys allmänna bad har goda förutsättningar att utvecklas till attraktiva områden för rekreation och möten för hela västerort."*

Konsekvenser för Mälaren

Redovisade bedömningar för risken för påverkan på Mälaren som dricksvattentäkt fokuserar främst på områdets dagvattenhantering. Den betydligt allvarigare risk som anläggande av energihamnen och fartygstrafiken innebär, i form av frisättande av ämnen från de extremt förorenade sedimenten som visat sig finnas i området, har inte bedömts. Det gör att risken för allvarliga konsekvenser för Mälaren som dricksvattentäkt synes kraftigt underskattad. Denna aspekt måste utredas och redovisas mycket noggrannare, inga tvivel får överhuvudtaget finnas om att samtliga delar av planerad verksamhet kan bedrivas, inklusive alla tänkbara olyckshändelser, utan att äventyra dricksvattenkvaliteten. Mälaren som naturresurs i form av dricksvattentäkt är av omistligt värde!

Buller

Genomförd bullerutredning tar inte hänsyn till att Riddersviks naturområde i allra högsta grad utgör ett friluftsområde där låg ljudnivå utgör en särskild kvalitet. Riddersvik är ett synnerligen väl nyttjat rekreationsområde, vilket gäller under hela året och inte bara sommartid som samrådshandlingarna fokuserar på.

Bedömningen att konsekvenserna för aspekten buller skulle bli små med risk för måttligt negativa är troligen underskattade eftersom bullersituationen i Riddersviksområdet förbisetts.

Bullerutredningen behöver kompletteras med slutsatser kring bullersituationen i Riddersvik och ett eventuellt framtida miljötillstånd måste säkerställa att bullerriktlinjerna gällande friluftsområden

innehålls vid maxfallet för såväl Kyrkhamn som för hela naturområdet kring Riddersvik, vid alla årstider.

Strandskydd

Texterna kring strandskyddet är bristfälliga på flera ställen:

- I MKB:ns sammanfattning anges att: *"...påverkan på strandskyddets syften bedöms inte påverkas negativt vid ett genomförande av planen"*. Möjligen kan detta påstående gälla MB 7 kap 13 § andra punkt, det är knappast korrekt för paragrafens första punkt.
- Under rekreation i MKB:n behandlas strandskyddet och här anges att *"...tillgången till strandområdet kommer därmed inte begränsas."* Här förbises helt det faktum att den delen av planområdet med störst värde för allemansrättslig tillgång till strandområden, nämligen Lövstabadet, helt ianspråkats i och med planerad verksamhet.
- Under samlad bedömning för aspekten "Naturmiljö och ekosystemtjänster" är bedömningen av påverkan på strandskyddet inte korrekt gjord. Att blanda in helt andra aspekter som att det allmänna kommer att få fördelar i och med energiförsörjning är inte tillämpligt. Bedömningen av strandskyddsfrågan ska endast göras utifrån strandskyddets två syften, och huruvida planerad verksamhet påverkar dessa, samt om särskilda skäl för dispens finns (vilket det korrekt bedöms finnas i detta fall).

Ovanstående brister behöver korrigeras och det faktum att planerad verksamhet motverkar strandskyddets ena syfte att "trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden" måste redovisas korrekt.

Barnkonsekvenser

Att hävda att ett ersättningsbad sannolikt innebär en förbättring mot idag och att det är positivt ur ett barnperspektiv är för tidigt att göra. Detta går inte att bedöma förrän nytt bad är färdigutrett och beslutat. En avgörande faktor ur ett barns perspektiv är avståndet och möjligheten att ta sig till en målpunkt. Vi, liksom många andra barnfamiljer cyklar till stranden, om ersättningsbadet hamnar på hittills föreslagen plats blir det en betydligt längre sträcka från villastaden och dessutom med mindre cykelvänliga höjdförhållanden.

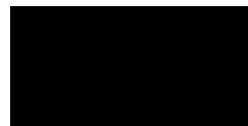
Bullerpåverkan på Riddersviksområdet innebär en negativ påverkan ur barnperspektivet eftersom detta nyttjas av många barn. Detta gäller både barnfamiljer på fritiden men även barnomsorgen i närområdet.

Avsändare:

Stadsbyggnadskontoret
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
Endast per e-post

Avsändare:

Stockholm Exergi
lovsta@stockholmexergi.se
Endast per e-post

Yttrande över samrådshandlingar för detaljplan och miljötillstånd
Dnr 2017-09500; Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby Villastad 36:1

1. Sammanfattning

Med referens till "Samrådshandlingar för detaljplan och miljötillstånd Dnr 2017-09500; Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby Villastad 36:1" emotsätter jag mig helt planerna på att bygga ett kraftvärmeverk i Lövsta.

Anledningen är det stora, negativa, ingreppet det blir i det natur- och kultur-historiskt viktiga området, de kraftigt ökade transporterna till lands och till sjöss i området men framförallt på grund av de samhällsfarliga riskerna med förgiftning av dricksvattentäkten Mälaren på grund av byggnation och fartygstrafik i, på och runt det kraftigt förorenade området.

Sammanfattningsvis anser jag:

- Samrådshandlingarna innehåller ingen riskredovisning för de sluttäckta deponierna, då dessa medvetet lagts utanför det område som redovisas. Detta kan inte bortses ifrån i planarbetet.
- I planeringsstadiet borde inte den omfattande fartygstrafiken med transporter i Mälaren få vara en planeringsförutsättning.
- Stockholmsregionens ökande behov av el och fjärrvärme borde vara en samordnad fråga mellan flera kommuner i regionen
- Att placera en byggnad nästan lika stor som en Hötorgsskrapa i Lövsta förstör hela området och skapar en visuell vy som inte passar in i området.
- Redovisning av bortvalda områden är för bristfällig
- Stockholm stad har förbjudit alla giftiga båtbottnfärger för fritidsbåtar från 2020, då ska inte Stockholm stad sträva efter en ökad fartygstrafik i Mälaren, där fartygen sannolikt har giftiga bottenfärger.
- Dagens fartygstrafik i Lövstafjärden skapar redan idag buller och vibrationer i fastigheter långt ifrån vattnet. En ökad fartygstrafik, möjligen dygnet runt, kan komma att skapa en ökad mängd besvärande buller och vibrationer.

2. Bakgrund och behov

Området i Lövsta har sedan långt tid tillbaka pekats ut som ett område för staden att ha tillgänglig för att kunna placera teknisk verksamhet på. Området är hårt förorenat på grund av de verksamheter som har varit där. Detta omöjliggör byggande av bostäder på marken.

Kunskapsnivån idag om urlakningen av det som hamnat i marken och vilka risker det finns med det och den långsiktiga påverkan från gifterna, måste vara högre idag än den var då beslut om anvisning togs. Då borde även riskbilden med att anlägga en storskalig anläggning med allt markarbete som det

kräver i området och framförallt vad som kommer att ske med botten, bottensediment och vattnet i området och hur det kan påverka Mälarens vatten omedelbart innebära att alla planer på att genomföra anläggningsarbete i området läggs ner.

Att de samrådshandlingar från Stockholm kommun samt Stockholm Exergi som redovisats inte innehåller riskbedömningar och hantering av de sluttäckta deponierna känns oansvarigt och som ett medvetet val för att påskynda processen utan att behöva göra en analys av totala risker för närområdet och framförallt för Mälaren som dricksvattentäkt.

3. Placering

Att i planeringsstadiet för ett nytt kraftvärmeverk överhuvudtaget tillåta att fartygstrafik in i Mälaren, med den omfattning som presenterats som ett behov, får vara en tillåten parameter är helt obegripligt. Tillåtna randvillkor för placering av värmekraftverket borde vara, i fallande skala:

1. Lastning/lossning från järnväg
2. Lastning/lossning från hamn i Östersjön
3. Lastning/lossning från lastbil

Baserat på behoven av att stänga ner koleldat kraftverk i Värtan och målet att kunna generera el för att kunna bidra till att täcka Stockholmsregionens ökade behov av el (och även fjärrvärme) så borde frågan om ett nytt kraftvärmeverk vara större än att Stockholms kommun ensam ska lösa det behovet.

Det borde vara en regional fråga som ska lösas samlat över flera kommuner, kanske till och med på länsnivå. Detta då den expansiva Stockholmsregionen måste säkra bland el-och värme-försörjning gemensamt.

Ett exempel är varför det inte skett någon samordning med det nya kraftvärmeverket i Upplands-Bro kommun, Högbytorp?

Området kring Lövsta och Kyrkhamn är ett naturskönt område, som är flitigt använt för rekreation och naturupplevelser. Området är även väldigt tyst, vilket är sällsynt i Stockholmsområdet.

Omgivande bebyggelse är genomgående låg och majoriteten av bebyggelsen döljs av träd/skogen. Området har även stort kulturhistoriskt värde, med Riddersvik i fokus.

Det planerade värmekraftverkets huvudbyggnad är enligt ritningar 68 meter hög. Skorstenarna är ännu högre.

Som referens kan Hötorgsskraporna användas, de är 72 meter höga enligt Wikipedia. Det går inte bortse ifrån att huvudbyggnaden totalt kommer dominera landskapsbilden. Helt uppenbart är även den industrialiserade framtoningen något som helt förstör områdets karaktär.

Lövsta och Kyrkhamns-området har höga värden som rekreationsområde, både till land och ute på sjön, såväl sommar som vinter. Hela upplevelsen och möjligheten att använda sig av området som rekreation kommer kraftigt försämrats och till viss del helt försvinna. Vintertid kommer isen vara i det närmaste oanvändbar för aktiviteter då en ränna i isen hela tiden kommer vara bruten. Året runt kommer upplevelsen och tillfredsställelsen för alla som använder det natursköna området vara kraftigt försämrade på grund av kraftvärmeverkets dominerande närvaro.

Detta är en kraftig försämring för Järfälla, Hässelby med omnejd men även för Stockholm som

helhet, då ett av de mer natursköna områdena i regionen blir förstört av ett dominerande kraftvärmeverk.

Det material som tagits fram från Stockholm kommun och Stockholm Exergi som samrådshandlingar för detaljplan och miljötillstånd redovisar väldigt bristfälligt varför andra undersökta områden valts bort.

Redan industrialiserade områden som ligger nära järnväg i Stockholms kommun, eller i en näraliggande kommun, känns som fullt möjliga att identifiera som lämpliga för byggandet av ett nytt kraftvärmeverk. Det kan även handla om områden i nära anslutning till E4, E18 eller Förbifart Stockholm, i Tomtebodavägen, Rotebro eller andra områden.

Att enbart peka ut Lövsta som lämpligt område för ett nytt kraftvärmeverk framstår som ett förhandsbeslut där undersökningar av andra områden enbart har genomförts för syns skull.

4. Fartygstrafik och giftutsläpp

Enligt redovisade underlag så bedöms behovet av fartygstransporter med bränsle till 3 per dygn till Lövstaverket.

Som boende i Stockholm kommun och som båtägare med Mälaren som hemmahamn har vi blivit ålagda enligt lag att senast 2020 sanera våra båtbottnar från främst TBT men även koppar, zink och andra biocida metaller. Detta är lovvärt och en mycket bra för att inte riskera att förgifta dricksvattentäkten Mälaren. Den tvingande åtgärden har mötts med stort engagemang från båtklubbar och båtägare och många båtbottnar har blivit sanerade från giftig bottenfärg.

Som ett generellt räkneexempel så kan man anta en snittyta på den del av en fritidsbåt som ligger i vatten till ca 25 kvm (8 m lång, ca 1,5 m från vattenlinjen ner till "kölen" x 2 sidor + akterpartiet). En fritidsbåt i Mälaren ligger i vattnet som längst från maj till oktober, dvs ca 180 dagar. En uppskattning på antalet fritidsbåtar inom Stockholm kommun, med hemmahamn i Mälaren kan vara 2000 båtar. Det ger att år 2020 kommer 50 000 kvm båtbottnar vara giftfria. Baserat på antalet dagar som båtarna ligger i vatten så ger det 9 000 000 giftfria "kvadratmeterdagar"/år.

Ett lastfartyg med bränsle till planerade kraftvärmeverk kommer som längst kunna vara 200 meter, baserat på nya Södertälje sluss. Fartyg som går i trafik ute på Östersjön och haven utanför Östersjön har bottenfärger som inte är biocidfria. Lite sökning på internet ger att lastbåtar i Mälaren kommer vara som längst 160 meter. Ett antagande är att lastbåtar till Värme Kraftverket i Lövsta kommer ha en snittlängd på 125 meter, snittbredd på 18 meter och ett snittdjup på 5 meter, vilket ger ca 10 meter från vattenlinjen till kölen. Det ger en snittyta som ligger i vatten på ca 2500 Kvm (125x10x2) per båt.

Baserat på 3 båttransporter per dygn, med antagandet att den omfattningen krävs 200 dagar/år och att varje båt befinner sig 10h inne i Mälaren (från Södertälje, upp till Lövsta och lossa och sen tillbaka till Södertälje) så innebär det att det konstant finns minst en lastbåt i Mälaren dygnet runt, 200 dagar år. (Troligen är faktisk omfattning större)

Det innebär (minst) 500 000 "kvadratmeterdagar"/år som tillför biocider till Mälaren. Över tid kommer de sanerade fritidsbåtbottnarnas bidrag till ett bättre vatten och bottensediment i Mälaren ha ätits upp av den tillförda fartygstrafiken med biocidfärger.

Kontentan, oavsett hur man väljer att applicera sina räkneexempel, är att Stockholms stad ska inte å ena sidan säkerställa att fritidsbåtstrafiken i Mälaren blir giftfri (vilket är mycket bra!) och å andra sidan sträva mot och bidra till en ökad fartygstrafik i Mälaren som har biocider i sina

båtbottenfärger.

5. Buller och trafik

Som boende i Hässelby Villastad, med ett avstånd på 700 meter fågelvägen till strandlinjen och ca 1500 meter till mitten på Lövstafjärden, så har jag idag ett lågfrekvent buller i huset, så även utomhus, som är tydligt då större fartyg passerar på Lövstafjärden. Detta pågår i ca 10-15 minuter per fartyg och blev extra frekvent i samband med att Förbifart Stockholm började köra fartygstransporter från Färingsö.

Detta buller är mycket störande och med en ökad fartygstafrik på Lövstafjärden, till värmekraftverket i Lövsta, så befarar jag att detta buller kommer ske dygnet runt.

Lastbilstrafiken från kraftvärmeverket sägs bli 20 lastbilar/dygn, dvs 1 i timmen förutom under rusningstrafik. Självklart kommer det bli mer buller för de som bor närmast Lövstavägen och framförallt kommer lastbilstrafiken pågå dygnet runt, vilket är en mycket stor och negativ förändring i området.

Även om Lövstavägen kommer rätas ut den sista biten bort mot Lövstaområdet så är det fortfarande den "mindre vägen" i ett bostads- och rekreations-område, dessutom är det en återvändsgränd. Den samlade trafiken är redan idag för hög i förhållande till vad Lövstavägen klarar av. Med en uträtad väg kommer dessutom farterna gå upp. I kombination med befintliga bostadsområden samt det nya, planerade, bostadsområdet på gamla trädplanteringen, kommer en ökad trafik att öka riskerna markant, detta då Lövstavägen korsas frekvent av gående till och från Riddersvik, till/från Kyrkhamn med mera.

6. Infrastruktur för fjärrvärme och el

Något som ännu inte redovisats tydligt är hur ny, anslutande fjärrvärmeledning ska grävas ner och var och när det ska ske. Det kommer självklart bli en stor påverkan av det arbetet och under lång tid påverka området med både framkomlighet, buller och störningar.

Något som inte heller redovisas är hur den genererade elen ska transporteras från kraftvärmeverket.

Kommer det bli en luftledning eller kommer kablarna grävas ner?

From: Lovsta
Sent: maanantai 10. kesäkuuta 2019 10.21
To: [REDACTED]
Subject: RE: diarenummer 2017-09500 - förslag om nytt värmeverk i Lövsta

Hej!
Tack för ditt mejl och dina synpunkter, vi hanterar detta som ett samrådsyttrande.
Vänliga hälsningar
Daniel på Stockholm Exergi

From: [REDACTED]
Sent: sunnuntai 9. kesäkuuta 2019 23.45
To: Lovsta <lovsta@stockholmexergi.se>
Subject: VB: diarenummer 2017-09500 - förslag om nytt värmeverk i Lövsta

Hej

Jag mejlar er angående förslaget om ett nytt värmekraftverk i Lövsta.
Efter tagit del av information från dels websidor och info möten är det klart för mig att detta inte får byggas i Lövsta.

Det är tydligt att det finns stora frågetecken gällande botten segmenten och hur detta kommer påverka dricksvattnet. Detta är omöjligt att garantera att dricksvattnet inte kommer påverkas. Detta är en för stor risk att ta för ett sådant projekt.

Andra punkten är de bilder som lagts ut med förslaget. Det är tydligt att dessa alla är vinklade för att det ska se ut som att det inte finns bebyggelse i omgivning. Detta är missvisande information. Så nära verket kommer komma till både Lingonrisgränd, Riddersvik, Bergmyntegränd, golfbanan samt alla de natur områden som ska vara skyddade mot miljöpåverkan. Alla dessa kommer kraftigt påverkas av både högt buller från lastbilar kör iväg med avfall, de höga tornen som kommer ta sig upp över trä topparna och synas från flertal områden runt omkring med en konstant bolmande av rök.

Den ökade trafiken kommer inte bara skapa mer buller utan påverka all trafik i området. Den enda vägen ut är Lövstavägen och denna kommer få extremt mycket högre trafikering med köer som följd.

Tredje punkten, att stänga Lövsta badet som är en tillflyktsort för hela regionen. Med de fina naturområdena samt nya motionsspåret har Lövsta badet blivit ännu mera populärt de senaste åren. Att sätta stop för allt den positiva miljö och trivsel påverkan som har skapats genom att stänga badet och smälla upp en kollo som kommer spy ut rök dygnet runt är totalt förnedrande mot alla som bor i omgivningen. Min gissning är att ingen som jobbar med detta förslag bor i närheten och aldrig skulle tillåta att detta byggs i deras område.

Det finns ett flertal ställen som geografiskt skulle fungera mycket bättre, men förmodligen kosta lite mer att utforma och det är väl det i slutändan som detta handlar om pengar, men det får inte hända på bekostnad av alla människor och djur som bor eller rör sig i denna del av västerort.

Detta är ett extremt dåligt förslag och ett nytt kraft värmeverk ska och får inte byggas i ett sådant utsatt område.

Skickades från [E-post](#) för Windows 10

From: Lovsta
Sent: tiistai 11. kesäkuuta 2019 14.16
To: [REDACTED]
Subject: RE: diarienummer 2017-09500 - Lövistaverket

Hej!
Tack för ditt mejl och dina synpunkter, vi hanterar detta som ett samrådsyttrande.
Vänliga hälsningar
Daniel på Stockholm Exergi

From: [REDACTED]
Sent: maanantai 10. kesäkuuta 2019 23.41
To: Lovsta <lovsta@stockholmexergi.se>
Cc: Nils Wennerstrand <nilswepe@gmail.com>
Subject: diarienummer 2017-09500 - Lövistaverket

Jag ställer mig bakom föreningen RäddaLövsta s skrivelse inlämnad den 10 juni 2019 och står som en av de undertecknande i deras lista.

DESSUTOM VILL JAG FRAMFÖRA FÖLJANDE:

Jag begär att en hehetsbild för det tänkta Lövistaverkets miljöpåverkan redovisas officiellt.

Det vill säga hur hela bilden av driften påverkar miljön. Visst, man kan tekniskt mha olika utsläpps-rättsanvändning sett "räkna hem" diverse miljöpåverkan. Att göra den typen av beräkningar, som jag upplever har gjorts i sammanhanget, och uttrycka sig som att Lövistaverket lämnar ett mycket litet miljöavtryck anser jag inte visar hela bilden.

Hela bilden börjar i England där RDF-soporna sorterats i den fraktion och med det innehåll som Exergis beställning ser ut. Redan här finns osäkerheter.

Vad har vi (och Exergi) för garantier för att kvaliteten på de RDF-sopor som exporteras hit för att driva Lövistaverket verkligen håller den kvalitet som överenskommits? Jfr situationen med soporna som under kvalitetskrav exporterats från Canada. Årslånga rättsliga processer, somligt är nedgrävt, somligt är tillbakaskickat, somligt ligger kvar. Caset är inte utagerat ännu mer än 2 år efter det att felaktigheterna uppdagats. Vad är det som säger att Lövistaverket inte skulle kunna råka ut för samma sak. **DENNA OSÄKERHET BÖR UTREDAS AV OBEROENDE PART! SVARET BÖR PUBLICERAS OFFENTLIGT!**

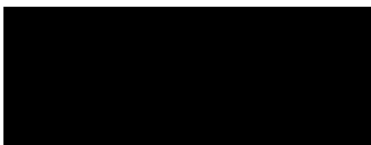
Kanske inte "bilden" är komplett ens med att RDF-sopornas resa börjar i England. Är det verkligen enbart inhemska Engelska sopor som vi skall ta emot i Lövistaverket? Eller gömmer sig andra sopor i mängden som importerats från annat håll? Till exempel från Italien. Det scenario jag nu kommer att diskutera hänförs till **SAMTLIGA TRANSPORTER I SAMMANHANGET OCH DERAS TOTALA AVTRYCK I DEN GLOBALA**

MILJÖN. Ja, den globala miljön! Istället för att bara stirra sig blind på hur miljömässigt detta är lokalt och vilket miljöavtryck det ger lokalt i Lövsta med omnejd bör man även se på och redovisa HELA bilden.

Om vi för enkelhetens skull ENBART tittar på TRANSPORTER så blir miljöavtrycket för Lövstverket sannolikt stort, till och med eventuellt sett ur globalt perspektiv. I beräkningar skall man då utgå från RDF-materialets totala transporter. Sålunda: Eventuellt inte med England som ursprung. Redan här ett antal nautiska mil med internationell fartygstrafik som kör på olja. Sannolikt inte lågsvavlig olja! Vidare internationell fartygstrafik till flera 100-tals nautiska mil för omlastning i Oxelösund (som jag förstått angivits av Exergi). Dvs över Nordsjön. Vidare genom Öresund och långt upp i den redan mer eller mindre döende Östersjön. Fortfarande på olja, och sannolikt med hög svavelhalt. Vidare slussning in i Mälaren som ju är mångas vattentäkt. Runt Stockholm enbart ca 2,2 miljoner människor räknat just nu. Hur många är det efter Lövstverkets beräknade halva driftstid? Hur många efter hela? (En tanke, vad händer om slussen går sönder?) Hela bilden är synnerligen oroväckande. Vilken olja som används på sträckan Oxelösund - Lövsta har jag inte kunnat läsa någonstans i vare sig planbeskrivning eller där det borde vara relevant, i miljökonsekvensbeskrivningen. Lövsta är dock inte slutet på transportkomplexiteten. Så mycket som 20% av materialet är obrännbart i Lövstaverket. Dessa 20% av den totala volymen/vikten som är ytterligt giftbemängt uppger man skall transporteras med lastbil till Norge för att deponeras där. **DETTA SCENARIO, FÖR DE TOTALA UTSLÄPPEN AV MILJÖPÅVERKANDE EMITTERINGAR ORSAKADE ENBART AV TRANSPORTERNA SOM KRÄVS FÖR DRIFTEN AV LÖVSTAVERKET, OCH ANDRA ICKE NÄMNDA HÄR, BÖR UTREDAS OCH BERÄKNAS AV OBEROENDE PART, OCH PUBLICERAS OFFENTLIGT!**

Anm: SWECO kan inte anses vara oberoende part i sammanhanget!

Hässelby den 10/6 2019

From: Lovsta
Sent: maanantai 10. kesäkuuta 2019 10.25
To: [REDACTED]
Subject: RE: Rädda Lövsta diarienummer 2017-09500.

Hej!
Tack för ditt mejl och dina synpunkter, vi hanterar detta som ett samrådsyttrande.
Vänliga hälsningar
Daniel på Stockholm Exergi

From: [REDACTED]
Sent: maanantai 10. kesäkuuta 2019 0.06
To: Lovsta <lovsta@stockholmexergi.se>; Lovsta <lovsta@stockholmexergi.se>
Subject: Rädda Lövsta diarienummer 2017-09500.

Hej!

Jag skulle bara vilja ställa mig i ledet bakom de som vill stoppa kraftvärmeverket i Lövsta.
Jag hoppas att det inte får byggas. Det finns hur mycket som helst skrivet kring detta och jag håller med om det mesta som pekar åt att detta bygge aldrig blir av.

Stadsbyggnadskontoret
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
Endast per e-post

Stockholm Exergi
lovsta@stockholmexergi.se
Endast per e-post

Hässelby den 10 juni 2019

YTTRANDE ÖVER SAMRÅDSHANDLINGAR FÖR DETALJPLAN OCH MILJÖTILLSTÅND

Dnr 2017-09500; Lövstaverket, del av fastigheten Hässelby villastad 36:1.

Avsändare: [REDACTED]

Att ett förslag som detta överhuvudtaget presenteras är bedrövligt. I en tid då de allra flesta människor känner en stor oro för miljö och klimatförändringar. Och när man i de flesta hem försöker vidta åtgärder för att minska vår påverkan på klimatet så presenteras detta förslag. Rent krasst så känns allt förgäves, varför ska man bry sig överhuvudtaget när det planeras att "brännas" sopor i ett område som gränsar både till tätbebyggda bostadsområden och fantastiska rekreationsområden. Det ska transporteras både bränsle (sopor) och restavfall på sjö och väg.

Det är ganska uppenbart att det endast är av ekonomiska skäl som Kraftvärmeverket planeras att byggas i Lövsta eftersom marken inte går att sälja till någon annan utan att sanera området. Dessutom frigörs området vid Hässelby verket som man då ämnar att sälja för att bygga bostäder.

Om man nu måste bygga ett nytt Kraftvärmeverk så finns det betydligt lämpligare platser där byggnation som detta både skulle kunna smälta in i omgivningen och dessutom bli mer åtkomligt för transporter av bränsle och restprodukter. Utmed både E18 och E4 finns idag stora områden med industri och lagerbebyggelse, där finns även utmärkta transportvägar i form av räls och väg.

Instämmer i övrigt helt och hållet med en skrivelse gjord av #räddalövsta som bifogas nedan:

1. Sammanfattning

Sakägarna emotsätter sig planförslaget i sin helhet. Anledningen till detta är främst att det planerade verkets lokalisering innebär ett för stort intrång i naturvärden, kulturvärden, rekreation och friluftsliv i området Riddersvik-Lövsta-Kyrkhamn. Om planen realiseras kommer ett mycket populärt strandbad, Lövstabadet, att behöva läggas ned.

Det planerade verket kommer att synas milsvida omkring och skapa en industriell inramning till kulturhistoriskt värdefull miljö i Riddersvik-Lövsta-Kyrkhamn. Därtill kommer att Hässelby, i egenskap av ett delvis socialt utsatt område, är särskilt känsligt för ytterligare exploatering och industrialisering.

De alternativ som presenteras i underlaget är otillräckligt utredda och vi ifrågasätter om de är allvarligt menade. Det finns fullt möjliga lokaliseringar och alternativa utföranden i redan exploaterade och industrialiserade områden, som medför mindre intrång för miljön och människors hälsa samt ett mindre ingrepp i strandskyddet jämfört med alternativ Lövsta. Därför ska en annan plats än Lövsta väljas.

Skillnaderna i miljöeffekter mellan Lövsta och dess alternativ har inte redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen. Lövsta tycks uteslutande ha valts eftersom det saknas möjlighet att bygga bostäder där, till skillnad från i Stockholms befintliga energihamnar. Denna typ av effektivitetsvinster kan inte motivera tillstånd för miljöfarlig verksamhet, upphävande av strandskydd och dispens från vattenskyddsföreskrifter. Det är i stället miljöeffekterna som ska avgöra.

Samrådsunderlaget är så bristfälligt att det inte utgör ett fullgott beslutsunderlag. Vi begär därför att ytterligare utredningar genomförs av nedanstående brister i underlaget, vilka vi har identifierat med särskilt avseende på de risker som en lokalisering i Lövsta kan medföra med hänsyn till;

- att Lövsta ligger vid/i vattenskyddsområde nära vattentäkt och att dricksvattnet därmed riskerar att förorenas
- att Lövsta är starkt förgiftat/kontaminerat,
- att Lövstabadet kommer att läggas ned
- att Lövsta med omnejd är av stor betydelse för friluftslivet, samt
- att detaljplaneområdet delvis kolliderar med föreslaget naturreservat

Med hänsyn till ärendets komplexitet och till det starka ekonomiska intresset / partsintresset av att planen realiserar anser vi att en kompletterande utredning behöver vara opartisk och genomföras av annan än Sweco. Även om Sweco håller sig inom yrkesetiska ramar utförs utredningen på uppdrag av Stockholm Exergi och Sweco får därför antas ha ett uppdrag avseende ett förväntat resultat, nämligen en lokalisering till just Lövsta vilket påverkar hur Sweco värderar olika aspekter.

Sweco skriver exempelvis i (Naturvärdesinventering Lövstaverket 7701084_2_6) att:

”Landskapsanalysen i sin tur ska utgöra underlag för fortsatt planering. Planeringens syfte är att möjliggöra för ett kraftvärmeverk på platsen för före detta Lövstatippen i nordvästra Stockholm. Kraftvärmeverket ska ersätta Hässelby värmeverk som då läggs ner.”

Syftet med inventeringen sägs alltså vara *att möjliggöra*, inte *att utreda om* planen är möjlig.

Vi anser att den inte kan ligga till grund för ett beslut att anta detaljplan. Vi begär därför att en fullständig utredning genomförs av samtliga tänkbara konsekvenser för miljön, även med beaktande av samverkan mellan planområdet och angränsande deponi (och vidare konsekvenser vid ev. spridning från deponin), som inte borde ha lämnats utanför detaljplan från början.

Vi finner ingenting i samrådsunderlaget om hur byggperioden ska genomföras och vilka miljökonsekvenser det kommer att innebära. Det är anmärkningsvärt då bygget är planerat att ske i ett mycket känsligt område med stora potentiella miljörisker.

2. Synpunkter och kommentarer till Planbeskrivning 7701856_2_6 (Stockholms stad),

62 sidor: *(text i kursiv refererar till texten i plandokumentet)*

2.1. Plandata, s.5

Utanför planområdet finns tre sluttäckta deponikullar, (A) Norra tippet, (B) Västra tippet och (C) Östra tippet.

Synpunkt:

Vi anser att deponierna, speciellt de två som ligger på Mälarens botten men även till viss del den tredje norra tippet, inte kan lämnas utanför planområdet. Skälet är att det finns flera undersökningar och bedömningar av experter (exempelvis Ingemar Cato/SGU) som indikerar att det finns stor risk att deponierna kan påverkas av bland annat den ökade fartygstrafiken i omedelbar närhet till deponierna. Vi anser därför att det behöver göras en grundlig utredning av hur deponierna, men också sjöbotten och invallning, kan komma att påverkas av bland annat vibrationer, vattenströmmar och vågor från fartyg.

Tidiga förslag till planområde omfattade även deponihögarna i direkt anslutning till anvisad mark för kraftvärmeverket. Nu har stadsbyggnadskontoret anpassat området och gett det en oregelbunden form för att dra gränsen precis längs deponiområdet. Både Stockholm Exergi och stadsbyggnadskontoret hänvisar till att de därmed inte behöver redogöra för risker för spridning från deponin, varken från direkt påverkan från anläggningen eller från fartygstransporternas påverkan på strandlinjen/deponihögarna.

Enligt den vägledning som togs fram av Länsstyrelserna 2017 behöver kommunen dock undersöka även föroreningar utanför området om det finns risk för spridning och påverkan på människors hälsa. Sedimenten är kraftigt förorenade och det finns risk för ras och skred från deponin som vilar på ett instabilt lerlager Se länk till SGU-rapport 2012:

http://miljobarometern.stockholm.se/content/docs/vp/mal/SGU_2012_sedimentrapport_Lovsta.pdf som av något skäl inte är en del av samrådshandlingarna.

Enligt Statens Geotekniska Institutets sida om förorenade områden och planering får kommunen inte överlåta ansvaret för att undersöka och utreda till någon annan, till exempel en exploatör. Så tycks ha skett i detta fall.

Det finns inga uppgifter om hur klimatförändringar kan komma att påverka deponihögarna i framtiden. Enligt Naturvårdsverkets handlingsplan för klimatanpassning kan klimatförändringar komma att påverka och öka risken för spridning från bland annat deponier. Det gäller till exempel föroreningarnas toxicitet, rörlighet och spridning. De pekar också ut risken för ökade slamströmmar som riskerar att påverka vattentäkter negativt. Vid bedömning av miljö- och hälsorisker för förorenade områden samt behovet av

saneringsåtgärder betonar de vikten av att ta hänsyn till geotekniska förhållanden och klimatförändringen och dess effekter (Miljösamverkan Sverige 2018).

2.2. Översiktsplan, s. 6

I översiktsplanen för Stockholm är Lövstaområdet reserverat för teknisk försörjning. Området runtom är utpekade som natur och ett område med ny bebyggelse i Riddersvik finns med. För Kyrkhamn lyfts pågående reservatsbildning fram och för Lövstabadet nämns goda förutsättningar att utvecklas för rekreation.

Synpunkt

Det bör anmärkas att planområdet numera inkluderar även områden som inte är utpekade som reservat för teknisk försörjning, nämligen Lövstabadet och småbåtshamnen.

Energiplan för Stockholm, s.6

Avsikten är att använda biobränslen och utsorterade fasta bränslen i det nya kraftvärmeverket i Lövsta, vilket tillsammans med sjötransport är miljömässigt och ekonomiskt fördelaktigt.

Synpunkt:

Vi anser att det inte finns några klara belägg för att RDF-bränslet och sjötransporter är miljömässigt fördelaktiga med hänsyn till lokaliseringen till Lövsta. RDF innebär stora lokala utsläpp av CO₂ och andra växthusgaser samt långa transporter med miljöfarlig aska till deponier, bland annat till Norge, för att slutförvaras i till exempel nerlagda gruvor. RDF kan även innehålla stora mängder plast, vilket är ett fossilt material och hellre borde återvinnas. Sjötransporterna i direkt anslutning till det kraftigt förorenade området i Lövsta innebär en stor risk för dricksvattentäkten. Vi efterlyser därför en grundlig oberoende utredning av miljömässigheten med att använda RDF samt fartygstransporter i nära anslutning till deponierna i Lövsta.

2.3. Riksintressen, s.7

Riksdagen har angett Mälaren med öar och strandområden som riksintresse för det rörliga friluftslivet.

Synpunkt:

Mälaren med öar och strandområden (inklusive Lövsta) är definierat som riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 2 § miljöbalken. Där ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Det planerade kraftvärmeverket skulle kraftigt påverka det rörliga friluftslivet i området.

Utöver de rekreativa värden inom planområdet som direkt försvinner, såsom Lövstabadet, beaktar planförslaget därtill överhuvudtaget inte konsekvenserna för;

- a) skridskoåkning och plogning av Lövstafjärden vintertid.
- b) stallet och Riddersviks Fältrittklubb. Med mer än en långtradare i timmen längs Lövstavägen och det bullrande transportbandet vid och över strandpromenaden kommer det att bli mycket svårt att nå ridvägarna i området.

2.4. Geotekniska förhållanden/Markförhållanden, s.10

De östra och västra delarna av deponiområdet är anlagda på sjöbotten och omgärdas mot Mälaren av sprängstensbankar med syfte att öka utfyllnadens stabilitet. Lokalt stupar berget brant mot sydväst (lutning 1:3) ut mot Lövstafjärden.

Synpunkt:

Det är obegripligt och oansvarigt att lägga de två deponierna, som är anlagda på sjöbotten,

utanför planområdet för att därigenom undgå att utreda konsekvenser vid ett anläggande av ett stort kraftvärmeverk i samma fysiska område. Deponierna ligger till största delen under vatten och då sprängstensbankarna (enligt PM Föreordnad mark och hydrogeologi 7700979_2_6) släpper igenom vatten så kan Mälarens vatten fritt strömma ut och in i deponierna. Det kan innebära att föroreningar och slam kan passera ut i Mälaren vid störningar utifrån. Detta innebär en stor risk för dricksvattentäkten och måste utredas grundligt innan ett godkännande av detaljplanen kan ges.

2.5. Geotekniska förhållanden/Ras/skred, s.11

Skred har förekommit längs strandkanten. På 1970-talet rasade en del av deponierna ut i Mälaren. Strandlinjen har delvis förstärkts med en sprängstensvall men delar av strandkanten kan fortsatt vara instabil då vallen inte täcker hela stranden.

Synpunkt:

Undersökningarna som utfördes av SGU 2012 visade på stora risker för skred från invallningen av deponierna. I övrigt se punkten 2.4 ovan.

Under samrådsmötet (15/5-2019) berättade en boende på Färingsö att han redan i dag känner kraftiga vibrationer i sin fastighet från mindre båtar, långt innan de varken syns eller hörs. Fastigheten vilar på glaciallera, d.v.s samma grundbetingelser som återfinns i anslutning till deponierna.

2.6. Hydrologiska förhållanden/Miljö kvalitetsnormer för vatten, s.12

Planområdet ingår i del av vattenförekomsten Mälaren-Görväln (SE659044-160864). Enligt VISS i januari 2019 uppnår Mälaren-Görväln sammantaget god ekologisk status. Dock uppnås inte god kemisk status för vattenförekomsten då klassningen av prioriterade ämnen och andra ämnen av betydelse överskrider gränsvärdet för god status. Miljö kvalitetsnormen är att uppnå god ekologisk och kemisk status till 2021 med undantag för tidsfrist till 2027 för kadmium, bly, antracen och tributyltenn då det inte bedöms möjligt att förbättra statusen trots åtgärder till år 2021.

Synpunkt:

Länsstyrelsen i Stockholms län har meddelat skyddsföreskrifter för Östra Mälarens vattenskyddsområde som omfattar detaljplaneområdet. Här anges i § 1 att nya verksamheter som innebär risk för vattenförorening inte får anläggas. I 7§ anges också att nya energianläggningar inte får anläggas om det finns risk för vattenförorening. Med anledning av den ökade spridningsrisken genom att anläggningen gränsar direkt till ett mycket förorenat område borde det därmed ställas höga krav på att visa att markanvändningen så som planförslaget redovisar inte innebär risk för vattenförorening, både från verksamheten och dennes påverkan på de direkt angränsande deponihögarna.

Miljö kvalitetsnormer för ytvatten har genom den tidigare "Weser-domen" inneburit stränga krav på verksamheter som orsakar spridning av vissa ämnen till vattenförekomster. Med anledning av detta bör det säkerställas innan detaljplanen kan antas att det inte finns risk för påverkan på MKN ytvatten genom den planerade markanvändningen. Det finns ingen redovisning av att detta har gjorts. Även om föroreningarna ligger i sediment i strandkanten

och deponihögar som lämnats utanför planområdet kan anläggandet och driften av kraftvärmeverket som planen tillåter antas medföra ökad risk för förorenings-spridning.

Perfluorerade ämnen (PFAS) har påträffats i lakvatten från deponier på flera platser i landet. Ämnena bryts inte ned naturligt och de har redan påvisats i förhöjda halter i ytvatten och dricksvatten på många platser i landet. EU:s kemikaliemyndighet ECHA utreder för närvarande flera av dessa ämnen och de indikationer som kommit fram är att ämnena är farligare än man tidigare trott och att det tolerabla dagliga intaget kommer att sänkas. MKN för PFOS (ett av PFAS-ämnena) är mycket lågt satt och överskrids på många platser i länet. I den senaste vägledningen från Naturvårdsverket behöver de 11 vanligaste perfluorerade ämnena (PFAS11) ingå i utredningar i väntan på ytterligare riktvärden. Utifrån miljöbalkens försiktighetsprincip bör det därmed vara motiverat att det innan planen antas utsluts att PFAS11 förekommer i deponi och sediment och får ökad spridning till Mälaren genom exploateringen i området.

Utsläpp av processvatten från det planerade kraftvärmeverket inom planområdet planeras att släppas till Ulvsundasjön eller Strömmen.

Synpunkt:

Det saknas detaljer om hur ledningen för rökgaskondensatet ska dras och det sägs inget om eventuella konsekvenser och risker

2.7. Störningar och risker/Förorenad mark, s.16-17

Deponiområdet utgörs i huvudsak av tre sluttäckta delar; norra, västra och östra deponin. Den östra och norra deponin sluttäcktes mellan åren 2007 och 2010. Dessa har sluttäckts enligt deponiförordningen (2001:512). Den västra tippen sluttäcktes under den senare hälften av 1990-talet men det är okänt på vilket sätt sluttäckningen utfördes.

Synpunkt:

Västra och östra deponierna anges vara "sluttäckta" enligt deponiförordningen (2001:512), men vad vi kan se så tar den förordningen inte hänsyn till deponier som ligger under vatten. De här två deponierna låter vatten från Mälaren passera in och ut med varierande nivå och yttre påverkan. Det är i dagsläget inte heller känt hur den västra deponin sluttäcktes (PM Förorenad mark och hydrogeologi 7700979_2_6). Det måste därför utredas om de här deponierna kan anses vara tillfredsställande säkrade så att det är säkert för till exempel allmänheten att få tillträde.

Deponigasmätningar har utförts. Mätningarna visar att metan finns i marken i delar av området som avses att bebyggas. Riskbedömningen har visat att det finns ett behov av riskreduktion både avseende människors hälsa och avseende markmiljö inom delar av anläggningsområdet.

Synpunkt:

Vi noterar att västra, östra och norra deponin inte ingår i Anläggningsområdet och att inget deponigasningssystem finns installerat i de sluttäckta deponierna. Vi anser emellertid att detaljplanen måste omfatta även deponierna då de sannolikt kommer att påverka riskerna för hela verksamheten. Vi kräver därför en oberoende grundlig utredning av riskerna för människors hälsa och säkerhet utanför anläggningsområdet i förbindelse med deponierna och hur de riskerar att påverka Mälaren miljömässigt.

2.8. Ny bebyggelse, s.20

Ett gestaltungsprogram har tagits fram för att beskriva hur anläggningen placeras i och förhåller sig till landskapet och hur verket kan gestaltas för upplevelser på långt och nära håll. Programmet bygger på en vision om att låta den nya anläggningen smälta samman med omgivningen och låta byggnadsvolymerna spela med det omslutande, böljande landskapet. Med hjälp av de sluttäckta deponikullarna och landskapets övriga förutsättningar bör de tillkommande byggnaderna placeras så de döljs så mycket som möjligt av mark och skog.

Synpunkt:

Programmet och planen verkar enbart syfta till att minska Lövstaverkets visuella avtryck från strandpromenaden och vattensidan, vilket därmed förstärker det från Villastaden, i synnerhet för boende i de nordvästligaste delarna. Kompletterande visualiseringar av Lövstaverket sett från Lingonrisgränd och Bergmyntegränd m.fl särskilt utsatta adresser krävs för att få en uppfattning om hur verket kommer upplevas av de boende i området och hur villaområdets attraktions- och marknadsvärde kan komma att försämrats.

Även Kolonilotterna och Broplatsen i föreslagna bostäderna på Riddersviks f.d trädskola cirka 200 meter från planområdet, som *"markerar slutet på den byggda staden, en övergång mot kulturlandskapet"* (Stadsbyggnadsprogram för Riddersvik, Dnr 2013-11692) är platser som verket bör visualiseras från.

Planen medger en högre byggnad eller byggnadsdel i områdets nordöstra del. Den tillåts var (sic) upp till +82,0 meter över nollplanet (motsvarar cirka 69 meter över marken).

Synpunkt:

Det råder oklarheter om pannbyggnadens absoluta höjd. MKB:n hävdar att *"Markytan inom den nordöstra del (sic) av egenskapsområdena kommer att sänkas vid uppförande av kraftvärmeverket"* medan PM Massbalans (7700997_2_6) tvärtom säger att östra anläggningens nivå sätts till +13,5 meter för att *"minimera påverkan på befintliga deponier"*.

Säkerställ att korrekt markhöjning är inkluderad i visualiseringsbilderna i underlagen.

Utan markhöjning skulle den effektiva byggnadshöjden för omgivningen kunna reduceras nästan 20 procent och med marksänkning skulle den kunna reduceras ytterligare.

Om deponierna togs med i planområdet skulle en anläggning med betydligt mindre avtryck

på omgivningen kunna möjliggöras. Vidare skulle energihamnen kunna förläggas utanför deponikullarna enligt ursprungsförslaget, och därmed bevara bad och småbåtshamn.

2.9. Biltrafik, s.28

Transporter till och från kraftvärmeverket kommer att ske med båt och lastbil. I händelse av haveri då bränsletransport inte kan ske med båt måste frakt ske med lastbil istället. I genomsnitt beräknas varje båtlast ta 2 500 ton bränsle, en lastbil kan frakta upp till 40 ton. För att ersätta en båtlast krävs därmed 63 lastbilar. I normalfall handlar kraftvärmeverkets transportbehov om i genomsnitt en lastbil i timmen.

Synpunkt:

Lövstavägen har tidigare blivit oframkomlig vid extrem issituation, som nämns som exempel på när båttransporter kan behöva ersättas med lastbilar (Externbullenutredning 7700959_2_6). Att lastbilstrafik ska kunna ersätta båttrafik under sådana betingelser ter sig därför som en otillförlitlig alternativlösning.

Lövstavägen har höga trafikflöden vardagar klockan 07-08 och 16-18. Det är därför lämpligt att undvika transporter till och från kraftvärmeanläggningen under de mest belastade perioderna. Under dygnets övriga timmar bedöms Lövstavägen ha tillräcklig kapacitet för att hantera tillkommande trafik för samtliga beräknade transportbehov. Med tillkommande trafik avses både trafik till kraftvärmeverket och ökad trafik till följd av planerade bostäder i Riddersvik.

Synpunkt:

Slutsatsen att "Lövstavägen bedöms ha tillräcklig kapacitet" (Trafikutredningen 7701131_2_6) refererar till rapporter från 2013 och 2015. Då Hässelby är ett expansivt område, både avseende bostadsbebyggelse, men även med anledning av bygget av Förbifart Stockholm, krävs en aktuell trafikutredning för trafiken längs hela Lövstavägen och dess anslutningsvägar.

Konsekvenser för- och av bostadsområdet i Riddersvik (Dnr 2013-11692) behöver klargöras: Exempelvis resulterar föreslagen placering av Rondellen vid Blomsterkungsvägen i en kraftig krök med eventuellt skymd sikt mot den tunga trafiken från Lövsta.

2.10. Naturmiljö, MKB – Samlad bedömning, s.32

Gällande påverkan på strandskyddet bedöms ett genomförande av planen ge upphov till negativa konsekvenser för naturmiljön samtidigt som det allmänna kommer att få fördelar i och med att försörjning av värme och elektricitet med låga växthusgasutsläpp säkerställs.

Synpunkt:

Det framgår inte av planen hur stora de totala växthusgasutsläppen blir. Påståendet om låga växthusgasutsläpp är därför tveksamt och bör korrigeras med korrekta siffror efter noggrann utredning. Deponigasen metan är dessutom en betydligt mera potent växthusgas

än CO₂, varför deponikullarnas inverkan och konsekvenser av att inte åtgärda dessa bör beaktas i utredningen.

Sammantaget bidrar planförslaget negativt till uppsatta mål och medföra små till måttligt negativa konsekvenser på naturmiljön och ekosystemtjänster då grova träd och särskilt skyddsvärda träd kommer att tas ned. Även rödlistade och skyddade arter, utpekade naturvärdesobjekt, områdets funktion som habitatnätverk och spridningsvägar och ESBO-område riskerar att påverkas negativt vid ett genomförande av planen.

Synpunkt:

Planområdet för värmeverket och nya återvinningsanläggningen inkräktar direkt på 6 av 18 identifierade naturvärdesobjekt (Naturvärdesinventering Lövstaverket 7701084_2_6), varav fyra bedömts ha påtagligt naturvärde. Vidare inkräktar planområdet för energihamnen direkt på ytterligare 2 områden med påtagligt naturvärde.

Naturvärdesinventeringen har genomförts under delar av säsongen, varför tolkningen av områdets växter är bristfällig. Det återstår också att mäta in värdefulla träd med högre noggrannhet och att genomföra fladdermus- och groddjursinventering.

Mot bakgrund av dessa brister och risken för mycket stora konsekvenser för områdets biologiska mångfald, kan någon samlad bedömning om konsekvenser på naturmiljön och ekosystemtjänster inte göras. Slutsatsen om små till måttligt negativa konsekvenser är därmed ogrundad.

2.11. Vattenmiljö, s.33-37

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Planförslaget bedöms inte påverka möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten eftersom näringsämnen eller förorenande ämnen inte tillförs Mälaren-Görvåln. Dagvatten ska hanteras så att markföroreningar inte sprids till omgivningen.

Synpunkt:

Redovisning saknas för hur utsläpp från planområdet påverkar utvecklingen av statusen i Mälaren, exempelvis genom kumulativa effekter.

Redovisning saknas även av hur mycket fartygstransporterna kommer att påverka miljön i Mälaren med sina utsläpp.

Dagvatten

Dammarna måste utformas täta på grund av föroreningarna i marken och dagvattendammarna på kajområdet behöver anläggas med hänsyn till vattennivån i Mälaren.

Synpunkt:

Det saknas en redovisning av konsekvenserna vid ett läckage i dammarnas tätskikt. Vi vill att det görs en utredning av hur man kan säkerställa att tätskikten förblir täta och riskerna vid läckage.

Spridningen av förorenat dagvatten har simulerats. Resultaten pekar på en kraftig utspädning av dagvatten i recipienten. Skälet till den snabba utspädningen är att dagvattenflödet är litet i förhållande till den vattenvolym som dagvattnet släpps till. De halter som kan förväntas i vattenmassan blir så låga att de inte bedöms innebära någon påverkan på de kvalitetsfaktorer som har betydelse för ekologisk och kemisk status.

Synpunkt:

Kajområdet som ligger i vattenskyddsområdets primära skyddszon "beräknas vara det område som ger störst föroreningspåverkan" (PM Dagvatten 7700969_2_6). Därför förutsätts "regelbunden och god städning av området" och att "anläggningen sköts på ett bra sätt".

Det är anmärkningsvärt att MKN för Mälarens vatten ska bero på vaga rekommendationer och personalens efterlevande av rutiner. Med anledning av de stora osäkerheterna kan därmed inte negativ påverkan på kvalitetsfaktorer för ekologisk och kemisk status uteslutas.

Gällande påverkan och konsekvenserna för vattenskyddsområdet visar resultatet av genomförda beräkningar att utspädningen vid Görväln och Lovön är minst 100 000 ggr. Av det skälet kommer de ämnen som sprids från dagvattenutloppet vara försumbart små varför ingen påverkan på dricksvattenintagen bedöms föreligga.

Synpunkt:

Den totala mängden föroreningar måste beaktas och vi kan inte heller se att man har tagit hänsyn till kumulativa effekter av de olika typer av utsläpp som kommer att ske till recipienten Mälaren.

Kylvatten (processvatten)

Utsläppet av tempererat processvatten bedöms inte påverka råvattenintagen vid Görväln och Lovö. Temperaturen underskrider gällande gränsvärde och bedöms inte ge någon negativ påverkan på fisk.

Synpunkt:

Övrig biotopisk påverkan och andra effekter från varmvattenutsläpp, med anledning av områdets höga föroreningsbelastning måste också utredas.

Limnisk naturmiljö

I samband med arbeten på botten kan uppgrumling av sediment ske vilket kan spridas till omkringliggande områden med högre naturvärden.

Synpunkt:

Med hänvisning till att området är starkt förorenat är det ytterst allvarligt med uppgrumling av sediment, och slutsatserna om planens påverkan på miljön är därmed felaktiga. Vi anser att inga arbeten som riskerar att sprida sediment till Mälaren får tillåtas.

Vidare kan den ökade båttrafiken vid ett bygge av kraftvärmeverket antas medföra en kontinuerlig uppgrumling av sediment, vilket även detta är allvarligt och behöver utredas ytterligare.

Fysisk påverkan

Strandlinjen och bottenmiljön kommer att förändras något i och med att energihamnen anläggs. Bland annat kommer erosionsskydd att läggas ut i strandlinjen och sanering av botten genom muddring kommer ske ut till cirka 20 meters djup.

Synpunkt:

Vi ifrågasätter att det är tillräckliga åtgärder för att säkra att inte Mälaren kan bli påverkad negativt. Bland annat riskerar nya sediment att tillföras botten från de intilliggande bottarna och deponierna. Muddring är i sig en riskabel operation som behöver utredas ytterligare.

Med tanke på sjöbottens branta sluttning ifrågasätter vi också om muddring till 20 meters djup, d.v.s. bara närmast strandkanten, i så fall kan anses tillräckligt.

Strandskydd

Vid arbeten i vattenmiljön inom småbåtshamnens område bedöms djur- och växtlivet i vattnet inte att påverkas negativt i någon större utsträckning mot bakgrund av nuvarande verksamhet och befintliga bottenförhållanden.

Synpunkt:

Då "den branta sluttningen på botten gör området svårt att filma" och "området förefaller svårt att provta med bottenhuggare" (Naturvärdesinventering i Mälaren 7701045_2_6) och inventering endast är utförd utanför det föreslagna hamnområdet, kan inga säkra slutsatser och bedömningar om djur- och växtlivets påverkan göras.

MKB – Samlad bedömning

Vid ett genomförande av planen kommer dagvatten och kylvatten att släppas ut från verksamheter inom planområdet.

Dock har inte skyfallsmodellen kunnat användas i aktuell utredning.

Sammantaget bedöms ett genomförande av planen medföra obetydliga till små positiva konsekvenser på vattenmiljön.

Synpunkt:

Vi anser att slutsatsen "obetydliga till små positiva konsekvenser" inte kan sägas vara

korrekt utan att bland annat en skyfallsutredning är genomförd. Dessutom har vi inte kunnat ta del av den refererade släckvattenutredningen, då den inte ingår i underlagen.

Dagvatten: Det har inte kunnat bekräftas att befintliga oljeavskiljare sköts som de ska i dagsläget varför det finns en risk att dagens föroreningsbelastning är högre än vad beräkningarna visar.

Synpunkt:

Verifiera funktion av oljeavskiljare.

2.12. **Rekreation, s.37-39**

Strandskydd

Kontoret anser att ett upphävande av strandskyddet är motiverat utifrån det tredje av de särskilda skäl som anges i miljöbalken 7 kap. 18 c §: Strandskyddet inom ett område får endast upphävas om området behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området.

Den del av anläggningen som berörs av strandskyddet utgörs av en hamn som krävs för transport av bränsle vilket är nödvändigt för kraftvärmeverkets drift. Alternativa placeringar av kajen har utretts men dessa har avfärdats på grund av att strandlinjen där är instabil och medför risker, vilket beskrivs i MKB.

Synpunkt:

Med "anläggning" i den mening som avses i ovan angiven lagtext ska förstås såväl kraftvärmeverket som dess tillhörande transportband och energihamn ingå.

Stadsbyggnadskontoret och Stockholm Exergi har inte tillräckligt utrett om behovet av säkra tillgång och distribution av energi kan tillgodoses utanför området, exempelvis vid någon av Stockholms befintliga hamnar eller i anslutning till järnväg.

Bestämmelser om krav på alternativbeskrivning i MKB finns även i miljöbalken och i miljöbedömningsförordningen. Enligt 6 kap. 35 § 2 miljöbalken ska miljökonsekvensbeskrivningen innehålla uppgifter om alternativa lösningar för verksamheten eller åtgärden. Uppgifter om alternativa platser med en motivering till den valda lokaliseringen behövs för att lokaliseringsbestämmelsen i 2 kap. 6 § miljöbalken ska vara uppfylld. Av 17 § miljöbedömningsförordningen framgår att miljökonsekvensbeskrivningens innehåll ska avse uppgifter om

1. möjliga alternativa utformningar och skälen för den valda utformningen med hänsyn till miljöeffekter,
2. möjliga alternativa platser och skälen för valet av plats med hänsyn till skillnader i miljöeffekterna mellan den valda platsen och alternativen,
3. undersökta möjliga alternativ i fråga om teknik, storlek, omfattning, skyddsåtgärder, begränsningar, försiktighetsmått och andra relevanta aspekter och skälen för de val man som gjorts med hänsyn till miljöeffekter och

4. en redovisning av alternativa sätt att nå samma syfte, om länsstyrelsen under samrådet har begärt att miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en sådan redovisning.

Det är alltså enbart skillnader i miljöeffekter som ska utredas mellan de olika platserna enligt miljöbalken. Ekonomiska aspekter och möjlighet till framtida bostadsförsörjning ska alltså inte vägas in. Lövsta tycks dock uteslutande ha valts eftersom det p.g.a. kraftiga föroreningar saknas möjlighet att bygga bostäder där, till skillnad från i Stockholms befintliga energihamnar. Denna typ av effektivitetsvinster kan inte motivera tillstånd för miljöfarlig verksamhet, upphävande av strandskydd och dispens från vattenskyddsföreskrifter.

MKB – Samlad bedömning

Närhet till andra badplatser bedöms till viss del kompensera förlusten av aktuell badplats.

Synpunkt:

Med anledning av områdets kraftiga utbyggnad och befolkningsökning och det stora besöksstrycket Lövstabadet har, anser vi att det kommer krävas flera badplatser i närområdet än i dag.

Parkplanen för stadsdelen Hässelby-Vällingby (Stockholms stad, 2015) anger att det inom 1000 meter ska finnas möjlighet till bad och båtliv, vilket vi inte ser kommer kunna uppfyllas vid genomförande av detaljplaneförslaget.

Planens genomförande kommer att innebära en upplevelsemässig förändring från rekreationsområde till mer industripräglad område, dock finns strandpromenaden kvar och det kommer fortfarande vara möjligt att röra sig fritt över deponikullarna. Ur ett mer regionalt perspektiv bedöms åtgärden medföra måttliga negativa konsekvenser.

Synpunkt:

Utöver att de rekreativa värdena från Lövstabadet, båtklubben och RC-banan helt försvinner och möjligheter till ridning och skridskoåkning inskränks, sträcker sig planens negativa konsekvenser långt utanför planområdet. Exempelvis försämras de rekreativa värdena för Tempeludden och Riddersviks Engelska park, genom att störa utblickarna och vattenkontakten därifrån och för Kyrkhamn med ökat buller och närheten till industrihamnen.

Planen påverkar även vyn och upplevelsen av golfbanan, Lövsta Koloniträdgårdsförenings kolonilotter och det nyanlagda elljusspåret. Att förlägga en omfattande industrianläggning mellan bebyggelsen och landsbygden förändrar hela områdets karaktär av semiurban zon, med successiv övergång mellan stad och landsbygd.

2.13. Buller, s.40-45

MKB – Samlad bedömning

Vid ett genomförande av planen kommer det tillkommande bullret från det planerade

kraftvärmeverket sannolikt att öka bullernivåerna i planens närområde.

Trafikbullret bedöms vid ett genomförande av planen vara i paritet med nulägesituationen och bedöms inte försvåra utbyggnad av bostäder vid Riddersvik.

Sammanfattningsvis bedöms konsekvenserna vid ett genomförande av planen som små med risk för måttligt negativa mot bakgrund av att gällande riktvärden för rekreationsområdet kan överskridas.

Synpunkt:

Med anledning av närområdets höga natur- och kulturmiljövärden som utgör en rekreativ målpunkt för hela Stockholmsområdet där Kyrkhamn utsetts till ett av stadens tystaste områden, är det inte relevant att enbart förhålla sig till Naturvårdsverkets allmänna riktlinjer för bullerspridning till ett friluftsområde. En ekvivalent ljudnivå under 40 dBA vardagar dagtid med enstaka högre momentanvärden gör det sannolikt inte till ett av Stockholms tystaste områden längre.

Exempelvis anges den beräknade ljudnivån (Externbullerutredning 7700959_2_6) vid "Vattenvyn vid vägen" till 25 dB om ingen lossning pågår i hamnen, men till 49 dB om tre lossningskranar används: 24 dB skillnad mot nollalternativet inga kranar.

Utredning av spridning av fartygsbuller till bostäder i Hässelby villastad vid transport till och från energihamnen tycks överhuvudtaget saknas, då fartygen antas vara anslutna till landström i bullerutredningen.

2.14. Utsläpp till luft, lukt, s.45-46

Vid förbränningen i kraftvärmeverket kommer stoft att släppas ut. Stoft är ett begrepp som avser partiklar som kan hålla sig svävande fritt i luften. Partikelstorleken för stoft definieras generellt som störst till cirka 100 µm (mikrometer). Moderna förbränningsanläggningar med partikelavskiljning tar till huvuddelen bort partiklar (till utomhusluft) som är större än cirka 2,5 µm.

Synpunkt:

Enligt ett inlägg av Professor Alexander Lyubartsev vid Stockholms Universitet så har vi förstått att stoft består av partiklar av olika storlek och kemisk sammansättning. Även om större partiklar kan avskiljas, så släpps mindre partiklar < 2.5 µm ut. Och just dessa partiklar, som brukar kallas nanopartiklar, utgör de största hälsoriskerna. Det gäller speciellt för dem som bor i närheten och exponeras kontinuerligt. Enligt flera undersökningar kan diverse nanopartiklar inklusive kolnanorör bildas, som kan vara cancerogena vid kontinuerlig exponering. Vid förbränning av avfallsbaserat bränsle (sopor) kan man förvänta betydligt större andel av partiklar som innehåller inte bara kol men också en okontrollerad mängd av andra ämnen. För att göra några slutsatser om innehåll av arsenik, bly, kadmium, måste man veta hur mycket av dessa ämnen som finns i det "återvunna bränslet". Kan man verkligen garantera att ingen av dessa ämnen hamnar i soporna som förbränns och sedan

släpps ut i luften som mikropartiklar?

Vi kräver därför att det görs en naturvetenskapligt grundad opartisk analys av miljö- och hälsokonsekvenser för utsläppen från kraftvärmeverket.

Lastbilstransporternas utsläpp till luft har beräknats utifrån ett normalbehov av cirka 16 lastbilar per dygn (5 560 stycken/år). Bidraget av luftföroreningar från lastbilstrafiken bedöms vara försumbar med avseende på påverkan på miljö kvalitetsnormerna och miljö kvalitetsmålen

Synpunkt:

Det verkar finnas olika uppgifter om hur många stora lastbilar med släp som ska trafikera Lövstavägen vid en normal drift av kraftvärmeverket. Enligt uppgifter vi fått från Stockholm Exergi så kommer verket vara avställt under tre månader varje sommar, på grund av låg belastning och underhåll. Vi efterlyser en mer korrekt bedömning av hur tät lastbilstrafiken förväntas bli med angivande av förväntad miljöbelastning.

Vi skulle också vilja ha en redovisning av miljökonsekvenserna när det blir stopp i fartygstrafiken och allt bränsle ska transporteras med lastbil.

Det bedöms inte uppstå några problem med lukt från anläggningen eftersom det bränsle som används inte luktar.

Synpunkt:

Påståendet om att bränslet som ska användas (RDF) inte luktar är mycket märkligt. Det finns ett stort antal rapporter om klagomål på lukt i förbindelse med hantering av RDF både från Sverige och andra länder. Även det tidigare samrådsunderlaget för avgränsningssamrådet talar om åtgärder för att minimera spridning av lukt. Vi kräver därför en utredning som tar utgångspunkt i vad bränslet (RDF) kan förväntas innehålla och hur man ska kunna kontrollera det.

I Bullerutredningen (7700959_2_6) beräknas det på ett dygn hanteras 200 trasiga RDF-balar: Utöver risken för lukt måste därför även frågan om skadedjur beaktas.

MKB – Samlad bedömning

Sammanfattningsvis bedöms konsekvenserna vid ett genomförande av planen som obetydliga mot bakgrund av att tillkommande halter och deposition av luftföroreningar är låga och att gällande nivåer för miljö kvalitetsnormer, miljömål och kritisk belastning innehålls.

Synpunkt:

Spridnings och depositionsberäkningarna (7701126_2_6) redovisar högst depositioner för alla undersökta utsläppsämnen över Riddersviks natur och boende i Hässelby Villastad.

Även om gränsvärden och miljö kvalitetsnormer klaras innebär det odiskutabelt en försämring jämfört med nollalternativet. De kumulativa effekterna i närområdet måste också utredas.

Det redovisas heller ingenstans hur utsläppsövervakningen kommer att ske.

2.15. **Spridn. av föroreningar från mark, grundvatten. & sediment, s.46-49**

Kvalificerad övertäckning används främst för att reducera utlakning och transport av föroreningar till recipienten och en sådan lösning skulle väsentligt reducera urlakning från den omättade zonen till grundvatten.

Synpunkt:

Eftersom omfattningen av lakvattensspridning från deponikullarna till Mälaren inte är känd och sannolikt dominerar utlakningen till recipienten från området kan den långsiktiga konsekvensen mycket väl bli en försämring, om genomförande av planen försvårar eller omöjliggör nödvändiga framtida saneringsåtgärder av deponiområdet.

Vi menar att det finns en stor risk att föroreningar från mark, även om den är täckt, kan spridas till Mälaren bland annat via de angränsande deponierna. Det måste utredas grundligt.

Energihamnen, egenskapsområde E i figuren ovan, har inte ingått i föreliggande riskbedömning eftersom resultat från provtagning inväntas. En första analys av typ av föroreningar och fördelning av föroreningar i egenskapsområde E visar att schaktning i kombination med in-situ behandling skulle kunna användas som en saneringsåtgärd här.

Synpunkt:

Det är allvarligt att energihamnen inte ingår i riskbedömningen då den ligger i vattenskyddsområdets primära skyddszon.

MKB – Samlad bedömning

Under förutsättning att efterbehandling av området genomförs i enlighet med rekommenderade åtgärdsförslag i den miljötekniska markundersökningen kommer spridning av föroreningar från området att begränsas. Konsekvenserna med avseende på risk för spridning av föroreningar bedöms bli måttligt positiva på grund av Mälarens känslighet.

Synpunkt:

Vi är inte eniga i att man isolerat bara tar hänsyn till det så kallade anläggningsområdet. Vi anser att hela det ursprungliga planområdet innefattande deponierna måste beaktas vid en bedömning av risken för spridning av föroreningar.

2.16. **Energi och klimat, s.49**

Sammantaget bedöms genomförandet av planförslaget att medföra måttliga positiva konsekvenser med avseende på energi och klimat.

Synpunkt:

Vi anser att dessa bedömningar är ogrundade med anledning av de redovisade bristerna avseende bränsle, transporter och CO₂-avtryck i detta yttrande.

2.17. **Kulturmiljö, s.49-50**

Sammantaget bedöms genomförandet av planen medföra små negativa konsekvenser med avseende på kulturmiljö.

Synpunkt:

Vi uppfattar det här påståendet som direkt felaktigt och närmast stötande. I samrådsunderlaget för detaljplaneärendet för Riddersviks trädplantering (dnr 2013-11692) finns bl.a. två kulturhistoriska utredningar. Av utredningarna framgår sammanfattningsvis att området för Riddersviks gård som helhet (inklusive engelska parken) är utpekad som kulturhistoriskt värdefullt område av Stockholms stadsmuseum i museets kulturhistoriska klassificering. Tempeludden i engelska parken, som gränsar till området med deponihögarna, bedöms ha hög känslighet för förändring. Från Tempeludden kan man utsikt mot platsen för kraftvärmeverket.

(Beskrivning och kulturhistorisk värdering av byggnader vid Lövsta sopstation 7700990_2_6):

Bedömning av kulturhistoriskt värde av kvarvarande byggnader

I samband med den rivningsansökan som lämnades in 2006 och som omfattade stora delar av sopanläggningen, bedömde Stockholms stadsmuseum att Lövsta som helhet har stora samhälls- och stadsbyggnadshistoriska värden. Museiförvaltningen yrkade i sin tjänsteskrivelse att en antikvarisk inventering och utredning skulle genomföras av området som helhet innan några beslut om rivning skulle tas. Det är dock oklart om den utredningen gjordes.

Synpunkt:

Undersök om utredningen gjordes och redovisa vad den kom fram till.

(Stadsbyggnadskontoret 2008 "Förstudie för framtida markanvändning i Kyrkhamn-Lövsta"):
Kyrkhamn-Lövstaområdet utgörs av ett strandnära äldre odlingslandskap med flera fornlämningsmiljöer som skyddas enligt kulturminneslagen. Bebyggelsemiljön vid Kyrkhamn med tidiga arbetarbostäder, skola, m.m. har också ett stort kulturhistoriskt värde.

Synpunkt:

Då upplevelsen av stora kulturhistoriska värden utanför planområdet kommer störas kan inte konsekvenserna sägas vara små.

2.18. **Landskapsbild, s.50-53**

Beroende på hur anläggningen utformas kan både positiva och negativa konsekvenser med avseende på landskapsbild uppstå.

Synpunkt:

Belägg för de påstådda positiva konsekvenserna saknas.

MKB – Samlad bedömning

Planerad verksamhet kommer att påverka områdets visuella karaktär, utblickar och vissa av dagens visuella värden som är kopplade till strandlinjen och vattenområdet. Graden av anläggningens påverkan på landskapsbild är beroende av anläggningens volym, utformning och materialval. Dock har platsen historiskt använts för stadens tekniska system och denna funktion kommer alltjämt att kvarstå med den planerade markanvändningen. Sammantaget bedöms genomförandet av planen medföra små negativa konsekvenser med avseende på landskapsbild.

Synpunkt:

Då området i dag främst fungerar och uppfattas som ett grönområde med mycket stora naturvärden, ser vi inga fördelar med att stärka och befästa dess tradition som soptipp och avfallsanläggning eller att bevara minnet av deponikullarnas övertäckta miljöskandal. Det ska därtill understrykas att strandpromenaden, Lövsstabadet och småbåtshamnen inte är utpekad för teknisk funktion i översiktsplanen och det är enligt planbeskrivningen "i nuläget inte klargjort hur mycket mark utanför planområdet som kan komma att påverkas vid ett genomförande av planen".

2.19. Risker, s.53

Transport av farligt gods och brand

Den framtagna riskutredningen har identifierat risker både inom planområdet som kan påverka omgivningen och omgivningens påverkan på en verksamhet inom själva planområdet. Risker som kan påverka omgivningen är bland annat hanteringen av brand- och hälsofarliga ämnen inom planområdet som vid en eventuell brand skulle kunna innebära påverkan på omgivningen.

De mest sannolika riskerna som kan påverka en verksamhet inom planområdet bedöms vara en olycka med farligt gods längs Lövstaleden, ett deponigasutsläpp från närliggande deponier samt klimat- och väderrelaterade händelser såsom översvämningar och stormar. Däremot bedöms inte hanteringen av farliga ämnen inom planområdet påverka omgivningen eftersom avstånden till kringliggande byggnader är tillräckligt stora.

Synpunkt:

Eftersom bränder i värmeverk är relativt vanliga är det anmärkningsvärt att varken brandskyddsutredning och släckvattenutredning ingår i underlagen.

Vi kräver en mycket detaljerad och grundlig utredning av vad som skulle kunna hända, inklusive alla möjliga kombinationer av händelser, och konsekvenserna av detta. Det som annars riskeras är både hälsan för oss som bor här samt dricksvattnet till mer än 2 miljoner människor.

Ras och skred

Vid ett genomförande av planen kommer anläggningar att byggas på ytorna mellan deponikullarna.

Utifrån det underlag den geotekniska studien utgår ifrån bedöms totalstabiliteten för strandlinjen söder om och utefter västra deponin förbli oförändrad mot dagens läge.

I hamnen planeras kajen grundläggas på pålar och placeras parallellt med den norra stranden med marginal till deponiområde och påträffat släntberg. Detta gör det möjligt att klara stabiliteten dels för kajen i sig och dels för att undvika störningar längs deponiområdets strandområde, där skred tidigare inträffat.

Synpunkt:

Slutsatserna från den geotekniska studien är osäkra (PM, Geofysik 7700984_2_6), då koordineringen med tomtägarna var bristfällig och varken georadar eller refraktionsseismik gav några tydliga resultat. Vidare råder stor osäkerhet kring ledningar i marken kring återvinningscentralen och freonåtervinningen (PM Geoteknik 7700985_2_6).

Då totalstabiliteten, där skred tidigare inträffat, bedöms förbli oförändrad kräver vi en utredning av stabiliteten för hela det ursprungliga planområdet, inklusive deponierna.

Översvämning

Vid större regn såsom 100-årsregn kommer ledningssystemens kapacitet att överstigas och dagvattnet avrinna ytligt (varpå lokala översvämningar i lågpunkter sannolikt kommer att bildas). Genom att byggnader och andra känsliga objekt placeras högt kan övriga ytor användas som sekundära avvattningsvägar då ledningssystemet går fullt.

Kajen är planerad att höjdsättas så att ingen avrinning får ske direkt till Mälaren från kajen. Den behöver således anläggas med en kant som hindrar vattnet och istället leder det till dammsystem väst. Vid extrema skyfall kommer detta att innebära risk för stående vatten även på kajen. När dammsystemens kapacitet överskrids, vid extrema skyfall, kommer vatten att brädda ut från dessa; från dammsystem väst direkt ut i Mälaren och från dammsystem öst åt sydost ut i Mälaren via ett befintligt vattendrag. Hur bräddning kommer att kunna ske är inte fastställt i dagsläget, antingen kan det ske ytligt eller via en anlagd bräddledning.

Synpunkt:

Ingenting nämns om risker vid översvämning eller bräddning av dagvatten. Det måste utredas.

Deponigas

Med förtätningen av markytan finns det en ökad risk att eventuell deponigas som tidigare ventilerats fritt ur marken ansamlas under byggnaden vilket kan leda till att ett gastryck byggs upp. Gasen kan också tvingas hitta nya vägar ut ur marken vilket kan leda till att den kan spridas till omgivningarna, i värsta fall på ett osäkert sätt. Det finns även en risk att gas tar sig in i byggnader, om inte rätt åtgärder vidtas.

Synpunkt:

Utred risken för brand eller explosion av deponigas och risker för Mälarens vattenkvalitet vid en eventuell katastrof.

Utred risker med markvandring av deponigas utanför planområdet, till följd av gastät kvalificerad övertäckning av planområdet.

Vi saknar den refererade deponigasutredningen, som borde ingå i underlagen.

MKB samlad bedömning

Ett genomförande av planen bedöms inte innebära någon ökad risk för någon av de fyra riskkategorierna om föreslagna åtgärder i de tre underlagsrapporterna vidtas.

Gällande de delar av planområdet som ligger under länsstyrelsens rekommenderade nivå för placering av bebyggelse kommer området att anpassas för hamnverksamhet och den planerade industrikajen konstrueras för att klara av översvämningar.

Konsekvenser vid ett genomförande av planen bedöms därför som obetydliga.

Synpunkt:

Riskbedömningen (7701091_2_6) beaktar endast vardagsrisker för normaldrift:

Vi efterlyser därför en separat katastrofutredning, då oförutsedda katastrofer kan få mycket stora konsekvenser för Stockholmsområdet som helhet

(Brand- eller ras av deponikullarna ut i Mälaren, exempelvis)

2.20. Ljusförhållanden och lokalklimat, s.57

Kraftvärmeverkets högsta byggnadsdel kan få en höjd om cirka 69 meter. Därutöver medger planen en skorsten med cirka 120 meters höjd och två skorstenar om cirka 80 meters höjd. Verket är placerat så att skuggning inte drabbar någon bostadsfastighet.

Höga byggnader kan försämra vindförhållanden på marken i byggnadernas närhet. Anläggningen är dock inhägnad och inga bostäder eller allmänna platser finns i direkt anslutning varför eventuella konsekvenser av ökad vind är acceptabla.

Synpunkt:

Ökad vind anser vi är till nackdel för golfbanans driving-range.

2.21. Barnkonsekvenser, s.58

Vid val av ersättningsplats för Lövstabadet behöver staden beakta aktuella krav på exempelvis tillgänglighet och säkerhet för barn. Utformning av ersättningsplatsen innebär därför sannolikt en förbättring mot idag vilket är positivt ur ett barnperspektiv.

Att markföroreningar i området, som kan vara skadliga för barn, undersöks och omhändertags är positivt.

Synpunkt:

För att ersättningsbadet ska komma barnen i området till gagn är det en förutsättning att detta förläggs i absoluta närområdet. Dessa barnkonsekvenser är därför helt ogrundade innan ersättningsbadets placering och beskaffenhet fastställts.

Det är även barnen som kommer utsättas för mest kumulativa hälsoeffekter av att bo i närheten av värmeverkets utsläpp under sin uppväxt.

2.22. Övriga konsekvenser, s.58

Inom planområdet finns mark och byggnader som staden upplåter med arrendeavtal eller hyresavtal. Planens genomförande innebär att avtalen sägs upp. Verksamheter som kan behöva flytta inom området eller till annat område är båtsällskap, uppställningsplats för fritidsbåtar, miniracingbana, paddock, föreningslokaler, materialupplag, freonåtervinning samt återvinningscentral.

Synpunkt:

Även konsekvenser utanför planområdet måste beaktas: kolonilotter, elljusspår, golfbana, skridskoåkning, ridning och Tempeluddens utblickar.

3. Kommentarer och synpunkter till dokumentet: MKB Lövstaverket 7700866_2_6

I de bilagor vi fick från Stadsbyggnadskontoret ingick dokumentet MKB. Vi refererar här några av de viktigaste synpunkterna vi har på det dokumentet, som inte redan tagits upp med hänvisning till planbeskrivningen (*text i kursiv refererar till MKB dokumentet*).

3.1. Nollalternativ

I förlängningen medför nollalternativet att kapacitetsbrist kan uppstå i fjärrvärmenätet.

Synpunkt:

Saknas redogörelse för kapacitetssituationen i fjärrvärmenätet idag och framöver.

Vi anser att kapacitetssituationen i fjärrvärmenätet idag och framöver behöver utredas grundligt om påståendet om kapacitetsbrist ska ha någon bärighet. I denna utredning bör man även ta hänsyn till rationell och förväntad kapacitetsförbättring i fjärrvärmenätet genom exempelvis sammankoppling samt nödvändig förnyelse av fjärrvärmeledning.

3.2. Alternativ lokalisering

De alternativ som har studerats djupare är att bygga ut/om kraftvärmeverket i Hässelby eller Igelstaverket i Södertälje, eller att bygga ett helt nytt kraftvärmeverk i Nynäshamn/Norvik, Lövsta, Energihamnen i Värtan, Hagby eller Sofielund.

Synpunkt:

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla bl.a. en sammanfattning av de överväganden som har gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes (6 kap. 11 § miljöbalken).

Vi har noterat att det saknas detaljerade utvärderingar av alternativa lokaliseringar:

- a. Hur har utvärderingen gått till?
- b. Detaljerade motiveringar, inklusive ekonomiska faktorer?

Det finns flera platser i och vid Stockholms industrihamnar/större hamnar som inte verkar

ha undersökts och vi ifrågasätter därför slutsatserna kring de undersökta alternativen. Enligt vår uppfattning verkar det inte ha funnits en genuin avsikt att finna ett genomförbart alternativ till Lövsta.

Man har inte heller i tillräcklig omfattning utrett alternativa metoder för att möta det påstådda behovet av fjärrvärme och el. Med hänsyn till att förbränning av importerat RDF skapar en överkapacitet för plastförbränning som inte är i linje med EU:s långsiktiga mål¹ är alternativa metoder särskilt viktiga.

Vi anser sammanfattningsvis att lokaliseringsutredningen är bristfälligt utförd och att den därför inte kan ligga till grund för ett tillståndsbeslut.

3.3. Konsekvenser vid planförslag, Konsekvenser bostäder

Under maxfall (Fall 1) beräknas riktvärdet för den ekvivalenta ljudnivån under natt (40 dBA) vid bostäder innehållas vid samtliga beräkningspunkter utom en, utan att någon som ljuddämpning antas. Den helt dominerande bullerkällan är lossning av bränsle. Riktvärdet innehålls vid samtliga beräkningspunkter om kranarna ljuddämpas med 2 dB vilket kan ske genom val av specifik utrustning, avskärning, inbyggnad av specifika ljudkällor etc.

Därmed bedöms maximala ljudnivåerna nattetid (22–06) vid bostäder under normal drift inte överstiga 55 dBA annat än möjligen vid enstaka tillfällen.

Synpunkter:

Med utgångspunkt i att Lövsta är en mycket tyst plats, speciellt nattetid, kan vi inte acceptera störande ljudnivåer vid bostäder ens vid enstaka tillfällen. Vi förutsätter därför att kranar och annan utrustning förses med ljuddämpande utrustning och/eller byggs in för att dämpa ljud.

¹ Meddelande från Kommissionen till Europaparlamentet, Rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén; en europeisk strategi för plast i en cirkulär ekonomi, {swd(2018) 16 final}

4. Miljöpolitisk synpunkt på målet med detaljplanen

Vi delar inte uppfattningen att växthusgasutsläppen från Lövstaverket är låga. Vi delar inte heller Stockholm Exergis uppfattning att man gör miljön en tjänst genom att elda med RDF.

Runt 28,5 miljoner ton plastavfall produceras i EU varje år. Mindre än 30 % av detta avfall samlas in för återvinning. I EU är potentialen för återvinning av plastavfall fortfarande till stor del outnyttjad. Efterfrågan på återvunnen plast i EU uppgår bara till c:a 6 procent, medan förbränningen uppgår till 39 procent. 95 procent av plastens värde förloras efter engångsanvändning.

Investeringar i ny kapacitet för plaståtervinning bromsas av låga utsikter till lönsamhet. Plastproduktion och förbränning av plastavfall genererar globalt ca 400 miljoner ton koldioxid per år. RDF är inte förnybar energi utan består tvärtom till stor del av fossilt bränsle, som har producerats i andra länder i en process som också kräver energi. Genom att bygga ett kraftvärmeverk som till stor del eldas med importerat avfall som Stockholm Exergi får betalt för, skapar man ekonomiska incitament som bromsar utvecklingen av återvinning i övriga Europa i en tid där plastproduktionen bara ökar. Därmed bidrar Sverige till att EU:s långsiktiga klimatmål inte uppnås. EU-kommissionen har lagt fram förslag på nya regler om avfallshantering. De inbegriper bl.a. mål för att undvika överkapacitet i infrastrukturen för behandling av blandat avfall som t.ex. förbränning. Enligt vår mening skapar Lövstaverket en sådan överkapacitet för sopförbränning som inte ligger i linje med EU:s miljömål. Om man bortser från ev. framtida ekonomiska styrmedel (som är att vänta förr eller senare) är sopeldningen idag en lönsam verksamhet. Det är dessutom ett billigt sätt för länder som inte kommit så långt med återvinningen att bli av med sina sopor, och motverkar en sund industriell utveckling där soporna produceras. Även ur en miljöpolitisk synvinkel bör Stockholms stad sammanfattningsvis överväga alternativ till Lövstaverket.

5. Punkter som behöver utredas ytterligare:

1. Vi anser att det behöver göras en ny och grundlig utredning av alternativen till uppförande av ett nytt kraftvärmeverk med tillhörande energihamn i Lövsta.
2. Vi anser att det behöver göras en grundlig utredning av samtliga tänkbara konsekvenser för miljön av hur samverkan mellan planområdet och de angränsande deponierna fungerar, inklusive sjöbotten och invallning, grundvattenströmmar och Mälarens rörelser, samt hur det påverkas av bland annat vibrationer, vattenströmmar och vågor från fartyg.
3. Vi anser att det behövs en utredning av spridning av fartygsbuller.
4. Vi menar att det finns en stor risk att föroreningar från mark, även om den är täckt, kan spridas till Mälaren bland annat via de angränsande deponierna. Det måste utredas grundligt.
5. Vi efterlyser en grundlig oberoende utredning av hållbarheten med att använda RDF.
6. Det framgår inte av planen hur stora de totala växthusgasutsläppen blir. Påståendet om låga växthusgasutsläpp är därför tveksamt och bör korrigeras med korrekta siffror efter noggrann utredning.
7. Vi vill att det görs en utredning av hur man kan säkerställa att tätskikten i dagvattendammarna förblir täta och riskerna vid läckage.
8. Vi kräver att det görs en naturvetenskapligt grundad opartisk analys av miljö- och hälsokonsekvenser för utsläppen från kraftvärmeverket.
9. Vi efterlyser en mer korrekt bedömning av hur tät lastbilstrafiken förväntas bli med angivande av förväntad miljöbelastning.
10. Vi skulle också vilja ha en redovisning av miljökonsekvenserna när det blir stopp i fartygstrafiken och allt bränsle ska transporteras med lastbil.
11. Vi kräver en utredning som tar utgångspunkt i vad bränslet (RDF) kan förväntas innehålla och hur man ska kunna kontrollera det.
12. Kapacitetssituationen i fjärrvärmenätet idag och framöver behöver utredas grundligt om påståendet om kapacitetsbrist ska ha någon bärighet. I denna utredning bör man även ta hänsyn till rationell och förväntad kapacitetsförbättring i fjärrvärmenätet genom exempelvis sammankoppling samt nödvändig förnyelse av fjärrvärmeledningar.
13. Vi begär en grundlig utredning av hur utsläpp från planområdet påverkar utvecklingen av Mälaren avseende ekologisk och kemisk status.
14. Den ökade båttrafiken vid ett bygge av kraftvärmeverket kan antas medföra en kontinuerlig uppgrumling av sediment, vilket även detta är allvarligt och behöver utredas ytterligare.
15. Muddring är en riskabel operation. Behöver utredas ytterligare.
16. En relevant skyfallsmodellering för dagvatten måste genomföras.
17. Vi vill också att konsekvenserna för det rörliga friluftslivet, både på land och på vatten/isen utreds ytterligare.

Vi vill även att påverkan på kultur-, natur- och rekreationsvärdena i Riddersviks engelska park utreds.

-----Original Message-----

From: Lovsta

Sent: maanantai 10. kesäkuuta 2019 8.47

To: [REDACTED]

Subject: RE: Diarie.nr 2017-09500

Hej!

Tack för ditt mejl och dina synpunkter, vi hanterar detta som ett samrådsyttrande.

Vänliga hälsningar

Daniel på Stockholm Exergi

-----Original Message-----

From: [REDACTED]

Sent: perjantai 7. kesäkuuta 2019 14.12

To: Lovsta <lovsta@stockholmexergi.se>

Subject: Diarie.nr 2017-09500

Hej!

Jag vill härmed verkligen motsätta mig bygget av det vidriga värmeverket i Lövsta naturområde med ALLT vad det för med sig!

Men listar under några punkter.

- att Lövsta ligger vid/i vattenskyddsområde nära vattentäkt och att dricksvattnet därmed riskerar att förorenas
- att Lövsta är starkt förgiftat/kontaminerat,
- att Lövstabadet kommer att läggas ned
- att Lövsta med omnejd är av stor betydelse för friluftslivet, samt
- att detaljplaneområdet delvis kolliderar med föreslaget naturreservat

Det här är ett område vi idag "flyr" till för att känna lugn i en annars så stressad tid!

Hur kan det ens vara ett förslag? Det måste finnas bättre områden där ett bygge av denna storlek skulle göra mindre påverkan!

Då pratar jag inte bara om det uppenbara som vi alla kommer mötas av när vi vill ta en promenad i naturen.

Att Lövsta sedan låg tid tillbaka är djupt förorenat, det om något borde vara nått att tänka till på!

Tänk om detta läcker ut i vårt dricksvatten!!!

VEM vill ha det på sitt samvete??

Snälla tänkt till en extra gång, jag ber Er!

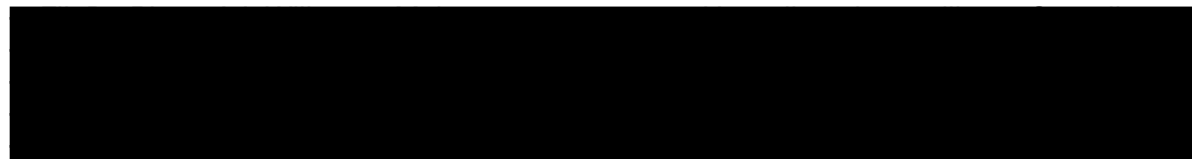
Synpunkter på förslag till nytt kraftvärmeverk i Lövsta

Diarienummer: 2017-09500

Datum: 2019-06-06

Författare:

Åsikt: Samtliga författare är emot förslaget till att bygga ett kraftvärmeverk i Lövsta

Dokument: Denna skrift finns även här: https://people.dsv.su.se/~pierre/tmp/Rädda_Lövsta.pdf

Dokument för planarbetet: <http://insynsbk.stockholm.se/Byggochplantjansten/Pagaende-planarbete/PagaendePlanarbete/Planarende/?JournalNumber=2017-09500&docview=1#stage1>

Information från Stockholms stad: <https://vaxer.stockholm/projekt/lovstaverket/>

Mottagare:

- Stockholms stadsbyggnadskontor, Registraturen, Box 8314, 104 20 Stockholm, stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
- Samråd Lövsta C/O Sweco Environment, Grupp 21345, Box 385, 651 09 Karlstad, lovsta@stockholmexergi.se

Introduktion

Författarna anser att det är **mycket olämpligt att bygga ett nytt värmekraftverk i Lövsta** och våra huvudskäl är i korthet:

- Problemen med EU, ökande skatter för värmekraftverk och förbud mot handel av plast:
 - EU håller på att lagstifta emot eldning av flis och sopor, man vill att länderna i EU ska fungera som en cirkulär ekonomi
 - Sverige höjer gradvist skatterna på el och värme producerade i värmekraftverk
 - FN kommer att klassa plast som giftigt avfall och kraftigt begränsa handel med plast
- Problemet med luftföroreningar:

- 9 miljoner människor dör varje år av luftföroreningar i världen
- 800 000 människor dör varje år av luftföroreningar i Europa
- Luftföroreningar dödar fler människor än rökning
- Problemet med koldioxid och växthuseffekten:
 - Kraftvärmeverk tillhör Sveriges största miljöbovar (koldioxid) och att då investera 5 miljarder av skattebetalarnas pengar på en teknik som håller på att bli fullständigt förlegad är självklart idiotiskt när vi måste göra allt för att dämpa ner den globala uppvärmningen
- Problemet med gifterna i deponin:
 - Lövsta deponi har ca 10 ggr mer gift än någon annan förgiftad plats i Stockholms län, att riskera att detta sprids ut i vårt dricksvatten är extremt dumt
- Problemet med dricksvattnet i Stockholm:
 - Lövsta deponi är gigantisk och läcker gift, att köra med båtar som viftar upp bottensediment från en kontinuerligt läckande deponi kan orsaka en stor miljökatastrof som förstör dricksvattnet för stora delar av Stockholms län
- Problemet med brandrisken:
 - Värmekraftverk brinner ofta men de är aldrig placerade nära bostadsområden eller en dricksvattentäkt (som den föreslagna platsen i Lövsta är)
 - En brand på föreslagen plats kan orsaka både många direkta dödsfall och förstört dricksvatten
- Problemet med bränslet och askan:
 - Bränslet är packade sopor med plast och kan innehålla mycket gifter
 - Bränslet ska transporteras på båtar som smutsar ner luften
 - Bränsleimport från andra länder kommer förbjudas av FN
 - Askan från bränslet är extremt giftigt och måste långtidsförvaras i Norge, transporten dit går via extremt många stora bulkbilar som släpper ut dieselavgaser nära skolor längs vägen
- Problemet med transportererna:
 - Transporterna med båt och bulkbil blir extremt många (300-500 stora båtar fulla med bränsle per år och 25-50 stora bulkbilar per dag), de kommer att släppa ut koldioxid och gifter och belasta ett redan belastat vägnät hårt
- Problemet med att flytta Lövstabadet:
 - Föreslagen ny plats går inte enkelt att genomföra utan att bredda vägen i Kyrkhamns naturreservat samt skapa en stor parkeringsplats i anknäytning till badet
 - Badet kommer att ligga längre bort
- Problemet med att flytta Lövsta Båtsällskap:
 - Föreslagen plats går inte enkelt att genomföra utan att bredda vägen i Kyrkhamns naturreservat samt skapa en stor parkeringsplats i anknäytning till båtklubben
 - Båtklubben kommer att ligga längre bort
- Problemet med rekreationsområden och sjöisen:
 - Rekreationsområdena runt värmekraftverket blir förfulat, där finns nu ett nylagt motionsspår, kolonistugor, golfbana, skytteklubb, bana för radiostyrda bilar, promenadstigar, stall med hästridning mm
- Problemet med Kyrkhamns naturreservat:
 - Stora förändringar i det nyblivna naturreservatet kommer att krävas
- Problemet med närheten till bostadsområden:
 - Människor som bor nära det föreslagna området vill inte ha en 60 meter hög byggnad framför sig, de har ofta flyttat just hit ut för att de gillar naturen och vill inte bo i ett industriområde
- Problemet med flygplanen från Bromma:
 - Flygplanen från Bromma flygplats har flygvägar där de svänger in över naturreservatet i Kyrkhamn och partiklar i luften kan påverka säkerheten för dessa flygningar
- Problemet med opinionen:
 - Tusentals människor i det föreslagna området vill inte ha ett värmekraftverk i Lövsta och eftersom Sverige är demokratiskt måste man ta hänsyn till detta

Alternativa lösningar

Det är hög tid för Stockholms kommun att börja sikta på den cirkulära ekonomin och tänka mer på framtiden. En ren framtid med minimalt med sopor, ren el, frisk luft och en välmående miljö är ett måste för att vi över huvud taget ska ha en framtid.

Stockholms kommun bör:

- Införa källsortering på samma sätt som tex Kristianstads kommun har gjort
- Gå över till miljövänliga alternativ för att skapa värme och ren el med bergvärme, vindkraft och solceller
- Använda befintliga värmekraftverk (tex Hässelbyverket) under övergångsperioden mot den cirkulära ekonomin

Att placera ett värmekraftverk i ett:

- naturskyddsområde,
- strandskyddsområde och
- vattenskyddsområde (nära ett vattenverk i Stockholm)

är ingen bra väg mot framtiden. Inte heller kortsiktigt eftersom:

- EU är på väg att stifta lagar emot förbränning av sopor
- FN är på väg att stifta lagar emot handel av plastavfall

Stockholms kommun bör ta initiativet och visa vägen mot en hållbar och frisk framtid. Stockholms kommun vill ju vara Sveriges bästa kommun, även där, i framtiden.

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur alternativa lösningar ser ut och vad de skulle medföra miljömässigt och ekonomiskt.

Problemen med EU, ökande skatter för värmekraftverk och förbud mot handel av plast

The screenshot shows a web browser window with the URL zerowasteurope.eu. The navigation menu includes: WHAT IS ZERO WASTE?, BLOGS, LIBRARY, GET INVOLVED, WHAT WE DO, ABOUT, CONTACT US, and a DONATE button. The article is dated 14/02/2019 in Circular Economy. The main headline is "European Parliament steps forward to stop burning EU funds" in large blue font. Below it is a sub-headline: "REGI committee redirects investment from obsolete technologies to waste prevention and recycling - but only in mainland Europe". A photograph of industrial smokestacks emitting thick white smoke is displayed. At the bottom of the article, there is a "Press Contact" section with the name Janek Vahk, Development and Policy Coordinator at Zero Waste Europe, and contact information: janek@zerowasteurope.eu | +37 (0) 2 73 62 091. A small note at the bottom left says "Öppna 'https://zerowasteurope.eu/contact/' i en ny flik".

EU har deklarerat att man ska införa lagar som förbjuder eldning av flis och sopor:

Today the Regional Development committee of the European Parliament (REGI) stood up for a circular economy, by voting to cut EU subsidies to waste disposal and incineration facilities [1].

Excluding financial support to these obsolete technologies within the Cohesion Fund post-2020 will allow to free resources to support waste prevention, reuse and recycling, and help Member States to meet the 2035 circular economy targets.

Janek Vahk, Development and Policy Coordinator at Zero Waste Europe, said: "This is a significant step towards a more efficient use of resources, which will bring substantial net savings for businesses, public authorities and consumers, while creating jobs and reducing greenhouse gas emissions" [2].

However, Zero Waste Europe is concerned about the exemptions allowing to subsidise waste burning plants in Europe's peripheral regions, which could result in an enormous financial burden on those already economically restrained communities, and interfere with their recycling objectives [3].

Vahk said: “Nothing prevents these regions from achieving ambitious waste reduction and recycling targets [4] – but waste incineration can slow them down. Why would we promote in our islands the same antiquated technologies that we phasing out in mainland Europe?”.

Zero Waste Europe calls on the European Parliament’s plenary to confirm the exclusion of waste disposal and incineration practices from the scope of the Cohesion Fund, and to strengthen the proposal by removing unjustified exemptions.

<https://zerowasteurope.eu/2019/02/european-parliament-steps-forward-to-stop-burning-eu-funds/>

EU går mot en cirkulär ekonomi där man ska återvinna det mesta och planen kallas ”Zero Waste Europe” (ZWE). När man eldar sopor så blir återvinningen lidande. Att då satsa 5 miljarder på ett nytt kraftvärmeverk är, minst sagt, dumt. Samtliga kraftvärmeverk i Sverige kommer att stängas inom en 10-årsperiod och man kommer att vara tvungen att återvinna mer och slänga mindre.

I en övergångsperiod så är det självklart bästa alternativet att fortsätta använda de kraftvärmeverk man har nu när hela Europa går mot den cirkulära ekonomin som EU beslutat om.

En tydlig indikation på detta är att skatterna för värme och elproduktion nyligen har gått upp i Sverige och troligtvis kommer att fortsätta gå upp för att få ner utsläppen av koldioxid och gifter:

”Det finns fler varningar. Elnätsbolaget Ellevio [varnar](#) för att den påbörjade tunnelbaneutbyggnaden i Stockholm hotas av elkrisen. Enligt Ellevio beror det på att Stockholm Exergi, ägt av Fortum och Stockholms stad, har beslutat att av skatteskal minimera elproduktionen i sitt kraftvärmeverk.

Även ett nytt reningsverk och biltunneln Förbifart Stockholm kan drabbas.

Energiminister Anders Ygeman har hittills avfärdat varningarna, och förklarat att regeringen inte tänker ändra sig om skatten på kraftvärme.”

https://www.di.se/ledare/ygeman-pa-vag-att-slacka-ned-sverige/?fbclid=IwAR3byCq_i5eLv-Hkv4il6E-OW3_Sj-B74DrbUjO5bvnJOSJEJ0VFZ1-cb9g# =

Då är det totalt bortkastade pengar att satsa 5 miljarder på denna föråldrade teknik. Använd istället pengarna på miljövänliga alternativ.

Till detta kom nyligen en rapport att FN snart kommer att förbjuda handel med plast-sopor:

UN lists plastic as hazardous waste, votes to control international trade

”On May 10, 187 countries voted to list plastic as hazardous waste and tighten control over its international trade. The governing agreement, the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal dictates legally binding standards for importing and exporting toxic materials. For the first time ever, the agreement now includes plastic, with the exception of PE, PP and PET plastics.”

https://inhabitat.com/un-lists-plastic-as-hazardous-waste-votes-to-control-international-trade/?fbclid=IwAR0t7_ypMrQztL1zPRABj4b-dH_GqT9x3TCVqQC67Esj1dfE9d57XYXD9fU

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur riskerna ser ut kring detta och hur det ska lösas. Ingen diskussion alls förs om framtiden för uppvärmning och elkraft förs fast det numera är ytterst aktuellt.

Referenser och vidareläsning

- European Parliament steps forward to stop burning EU funds: <https://zerowasteurope.eu/2019/02/european-parliament-steps-forward-to-stop-burning-eu-funds/>
- Sverige importerar miljoner ton avfall som eldas upp: <https://www.nyteknik.se/miljo/sverige-importerar-miljoner-ton-avfall-som-eldas-upp-6936968>
- Ygeman hoppas på nollutsläpp: <https://www.nyteknik.se/miljo/ygeman-hoppas-pa-nollutslapp-6950312>
- Ygeman på väg att släcka ned Sverige: https://www.di.se/ledare/ygeman-pa-vag-att-slacka-ned-sverige/?fbclid=IwAR3byCq_i5eLv-Hkv4il6E-OW3_Sj-B74DrbUjO5bvnJOSJEJ0VFZ1-cb9g# =
- Bill Gates fond investerar stort i svensk energiteknik: <https://www.nyteknik.se/startup/33-listan/bill-gates-fond-investerar-stort-i-svensk-energiteknik-6950304>
- Regeringens klimatpolitik når inte målen: ”Det är allvarligt”: <https://www.nyteknik.se/miljo/regeringens-klimatpolitik-nar-inte-malen-det-ar-allvarligt-6952389>
- Stockholms värmeverk är riktiga klimatbovar – och utsläppen ökar: <https://mitti.se/nyheter/varmeverkens-koldioxidutslapp-okar/>
- Världens sista kolkraftverk byggs snart: <https://www.nyteknik.se/energi/varldens-sista-kolkraftverk-byggs-snart-6958863>
- UN lists plastic as hazardous waste, votes to control international trade: https://inhabitat.com/un-lists-plastic-as-hazardous-waste-votes-to-control-international-trade/?fbclid=IwAR0t7_ypMrQztL1zPRABj4b-dH_GqT9x3TCVqQC67Esj1dfE9d57XYXD9fU

Problemet med luftföroreningar

I en artikel i NewScientist presenterades forskningen kring luftföroreningar:

”Does air pollution really kill nearly 800,000 people in Europe and 9 million worldwide every year? That’s the apparent conclusion of a study claiming that air pollution causes 800,000 “extra” deaths in Europe each year, which is double previous estimates. However, the figures don’t mean that 9 million people dropped dead solely because of air pollution. Rather, they are a way of representing the harm done by air pollution. The study suggests air pollution is a bigger killer than smoking, which using the same method is estimated to cause 7 million extra deaths worldwide each year.”

<https://www.newscientist.com/article/2196238-does-air-pollution-really-kill-nearly-9-million-people-each-year/>

När man förbränner sopor så är det meningen att temperaturen ska vara så hög att farliga gifter bryts ner. Det har vid mätningar visat sig att detta ofta inte stämmer, det är mycket mer gifter än man trodde från början, detta har mätningar visat även vid stora kraftvärmeverk, ingen aktör vill tex numera vill utföra kontinuerliga mätningar.

Naturskyddsföreningen menar att vi betalar ett mycket högt pris för vår förbränning av andras och egna sopor:

”Vid förbränning av sopor kan bland annat cancerframkallande dioxiner och furaner bildas.

Dioxiner och furaner är svårnedbrytbara och finns därför kvar i naturen under lång tid. Gifterna är cancerframkallande och hormonstörande och påverkar arvsmassan, tillväxten och fertiliteten hos djur och människor. Exakt hur stora utsläppen från den stadigt ökande soppförbränningen är i dag vet ingen.”

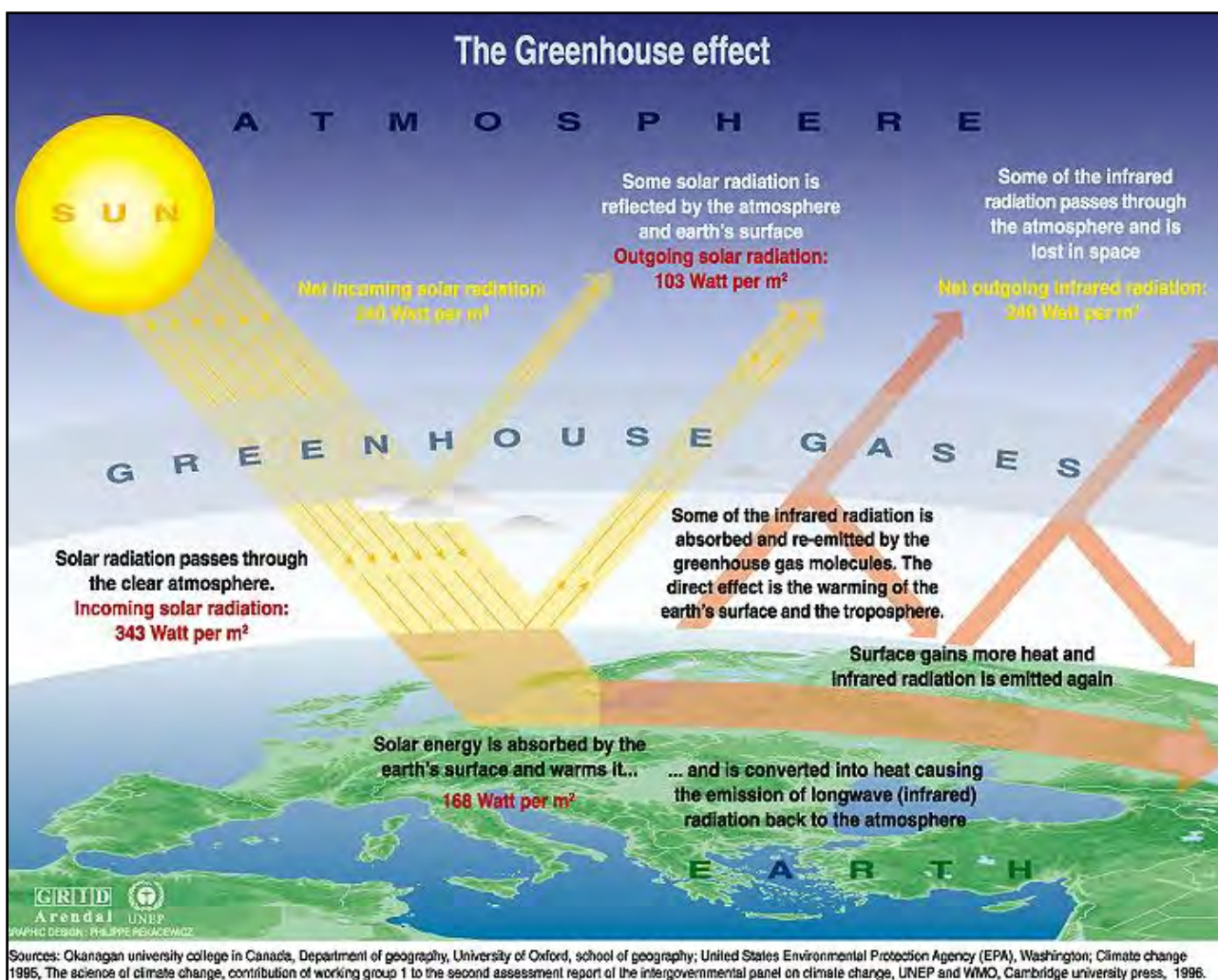
<https://www.naturskyddsforeningen.se/sveriges-natur/2016-3/hogt-miljopris-sopimport>

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur riskerna ser ut kring detta och hur det ska lösas.

Referenser och vidareläsning

- Does air pollution really kill nearly 9 million people each year?: <https://www.newscientist.com/article/2196238-does-air-pollution-really-kill-nearly-9-million-people-each-year/>
- Förbränningsanläggningar för energiproduktion inklusive rök-gaskondensering: <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-8196-9.pdf>
- Högt miljöpris för sopimport: <https://www.naturskyddsforeningen.se/sveriges-natur/2016-3/hogt-miljopris-sopimport>

Problemet med koldioxid och växthuseffekten

När man eldar flis och sopor så har det visat sig att man källsorterar mindre. Plast i sopor kommer från fossila källor och är likställt med att elda bensin och olja. I andra moderna länder som tex Japan har det visat sig att källsorteringen ökar när man förbjuder sopeldning:

- Japan's garbage disposal minimisation projects | ABC News: <https://www.youtube.com/watch?v=7T2KwNjYisM&feature=youtu.be>

Man hävdar att stora förbränningsugnar förstör gifter som dioxiner mm men vid mätningar vid kraftvärmeverk i Sverige har detta visat sig vara falskt. Numera vill ingen kraftvärmeverk i Sverige mäta vad de släpper ut kontinuerligt och mätningar görs ytterst sällan och bara vid tvång.

Kraftvärmeverk i Sverige tillhör de värsta miljöbovarna i Sverige och dessa måste urfasas och ersättas med:

- Källsortering av sopor för återvinning
- Moderna miljövänliga tekniker för kraftproduktion (bergvärme, solenergi, vindkraft osv)

Hur skulle det se ut om alla villaägare gick tillbaks till eldning och eldade sopor för sin uppvärmning och elproduktion istället för att förlita sig till ren el och luft- och/eller bergvärmepumpar?

”Utsläppen från avfallssektorn ökar kraftigt och utgör nu cirka 5 procent av Sveriges totala utsläpp. Men diskussionen om hur sektorns klimatpåverkan ska minska har inte ökat i takt

med utsläppen. Ska avfallsbranschen bli sist ut med att reducera sina koldioxidutsläpp till noll?”

<https://www.nyteknik.se/opinion/plastforbranning-ger-avfallssektorn-klimatproblem-6827166>

Transporter via båt och bil producerar mycket koldioxid.

”Importerade plastsopor eldas upp trots kritik

Norska och brittiska sopor väller in över Sverige. Vi importerar hela 1,3 miljoner ton avfall för att elda med. Men sopimporten får hård kritik – plasten ska återvinnas i stället för att eldas, tycker Naturskyddsföreningen.”

<https://www.svd.se/sopimporten-kritiseras--plast-ska-inte-eldas>

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur riskerna ser ut kring detta och hur det ska lösas.

Referenser och vidareläsning

- Japan's garbage disposal minimisation projects | ABC News: <https://www.youtube.com/watch?v=7T2KwNjYisM&feature=youtu.be>
- Forskare larmar: Klimatkaos närmare än väntat: <https://www.nyteknik.se/miljo/forskare-larmar-klimatkaos-narmare-an-vantat-6947211>
- Importerade plastsopor eldas upp trots kritik: <https://www.svd.se/sopimporten-kritiseras--plast-ska-inte-eldas>
- Plastförbränning ger avfallssektorn klimatproblem: <https://www.nyteknik.se/opinion/plastforbranning-ger-avfallssektorn-klimatproblem-6827166>
- Svenska klimatutsläppen minskar inte: <https://www.nyteknik.se/miljo/svenska-klimatutslappen-minskar-inte-6958121>
- Bill Nye om lösningarna på klimathotet: ”Ingenting är gratis, era idioter”: <https://www.nyteknik.se/miljo/bill-nye-om-losningarna-pa-klimathotet-ingenting-ar-gratis-era-idioter-6958556>

Problemet med gifterna i deponin

Vattenområdet utanför Lövsta ingår i Östra Mälaren Vattenskyddsområde. Lövsta ligger:

- Uppströms ca 6,5 km från Lovö vattenverk
- Nerströms ca x 4 från Görvälns vattenverk

Vattenområdet utanför Lövsta har av Länsstyrelsen klassats som:

- Mycket stor risk!

när det gäller miljöpåverkan.

Sedan slutet av 1800-talet har Stockholms stad lagrat och förbränt avfall i Lövsta. Man har grävt ner både rena sopor och askan från förbrända sopor. Det har skapat en helt ny strandlinje. Där är nu mycket giftigt, det är den i särklass giftigaste platsen i Stockholms län med vissa värden ca 10 ggr högre än näst giftigaste platsen i Stockholms län. Man har försökt avgränsa gifterna från omgivningen genom att:

- Bygga en stor och 25-30 meter djup vall av sprängsten (1960-1970)
- Täckt över soptipparna i tätskikt (enbart på ytan, kontakten med vatten osv kvarstår) (2000-2008)

Sprängstenvallens utsida sluttar brant (35-40 grader) och har rasat i omgångar, ett av rasen var stort. Gifter läcker ut i Mälaren och hela bottenområdet 50-250 m ut från vällen är förorenat av detta giftiga avfall:

- Aska
- Slagg
- Obehandlade sopor
- Sjunkna prämar

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har undersökt Mälarens botten utanför Lövsta gamla soptipp i Hässelby och då uppmättes bland annat mycket höga halter av:

- Kadmium

- Koppar
- Kvicksilver
- Bly
- Zink

Även mycket farliga organiska miljögifter fanns i mycket höga halter:

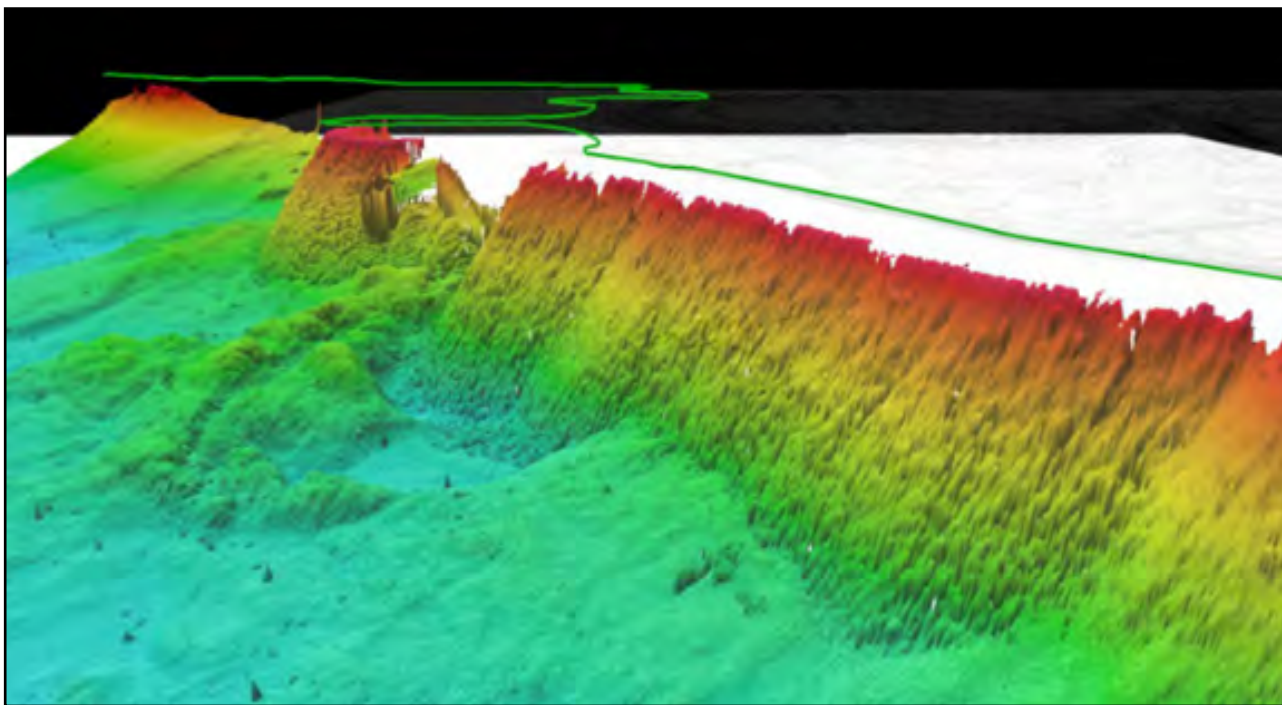
- PCB
- HCB
- HCH
- Klordaner
- DDT

Undersökningarna visar att det läcker mindre nu än när soptippen var aktiv men framför allt att det:

- Fortfarande läcker ut mycket gift (se bilden nedan rödare färg betyder mer mycket farligt gift)

Om stora båtar kör förbi här så kan gifterna röras upp och spridas vidare i Mälaren och till slut nå stora delar av dricksvattnet i Stockholm. Det räcker inte med att muddra lite på botten och bygga lite extra vallar. Hela området måste saneras fullständigt. Naturskyddsföreningen skriver:

”Spridning av förorenat sediment i samband med båttransport och propellerrörelser kan inte uteslutas även om åtgärder som muddring och täckande av delar av botten genomförs. Grundstötningar och därmed följande utsläpp är en annan osäkerhet som

ökar, samt övriga utsläpp från fartyg. Det finns uppgifter om att inte alla fartyg följer de bestämmelser som finns om utsläpp, inklusive att de använder otillåten högsavvligt bränsle.”

Stockholm Energi har medgivit att det finns omfattande mycket farligt gift över ett mycket stort området och att detta måste saneras innan man kan bygga där. Hur ska detta gå till i detalj? Vatten tar sig fram överallt till slut och med ett så stort område med två väldigt stora berg/kullar och några mindre som är fulla giftigt avfall så måste man gräva allt detta fullständigt för sanering. Man kan givetvis inte bara sanera lite i kanten på området eftersom vatten tar sig runt det till slut. Detta är troligtvis både mycket riskabelt och mycket kostsamt och man riskerar dricksvattnet i hela Stockholm under en sådan process.

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur detta ska lösas och hur mycket det kommer att kosta.

Referenser och vidareläsning

- LstAB Länskarta Stockholms län: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=d1b3761e5e944f129a698acc7e7ed183>
- Undersökningar av Mälarens botten utanför Lovsta, SGU 2012: http://miljobarometern.stockholm.se/content/docs/vp/mal/SGU_2012_sedimentrapport_Lovsta.pdf
- Undersökningar av Mälarens botten utanför Lovsta gamla deponiområde, Hässelby, Stockholms kommun: http://miljobarometern.stockholm.se/content/docs/vp/mal/SGU_2012_sedimentrapport_Lovsta.pdf
- Markanvisning för energiproduktionsanläggning, Exploateringskontoret, Tjänsteutlåtande Dnr E2018-01106, 2018-04-11 (Sida 2, 3, 4 & 12): <https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=1931359>
- Underlag för samråd, Stockholm Exergi, Lovsta, tillstånd enligt miljöbalken, 2018: <https://www.stockholmsexergi.se/content/uploads/2018/12/Samradsunderlag-avgransningssamrad-Lovsta-kraftvarmeverk.pdf>
- Deldom i Mark & Miljödömsstolen i Nacka 2011-11-18 (Sid 17): <https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=96744>
- Sluttäckning av Lovstatippen: <http://miljobarometern.stockholm.se/vatten/sjoar/gorvaln/sluttackning-av-lovstatippen/>

- Länsstyrelsen Stockholm, Östra Mälarens vattenskyddsområde, Skyddsföreskrifter: https://www.norrvatten.se/contentassets/11b56266f1fe4d3b9855c658bc654200/lst_foreskrifter.pdf
- Vatten- och sedimentundersökningar i östra Mälaren 2012: <http://docplayer.se/15386439-Vatten-och-sedimentundersokningar-i-ostra-malaren-2012.html>
- Undersökningar i Östra Mälaren till och med 2016: http://www.stockholmvattenochavfall.se/globalassets/pdf1/rapporter/vattenvard/malaren/undersokningar_i_ostra_malaren_till_och_med_2016.pdf
- Hydromodellering Mälaren Slutrapport: <https://www.sjofartsverket.se/pages/50442/5-Rapport.pdf>
- Riskklassning av nedlagda deponier: <http://avfallsplan.sorab.se/Upload/documents/SÖRAB%20riskklassning%20nedlagda%20deponier.pdf>
- Giftiga sopor under gräsmattorna: <https://www.svd.se/giftiga-sopor-under-grasmattorna>
- Nedlagda soptippar ett slumrande miljöhot: <https://www.skd.se/2011/12/30/nedlagda-soptippar-ett-slumrande-miljohot/>
- Tufft jobb sanera giftigaste soptippen: <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=6814933>
- Kemiska bryggaren renar jord från tungmetaller: <https://www.nyteknik.se/miljo/kemiska-bryggaren-renar-jord-fran-tungmetaller-6961218>

Problemet med dricksvattnet i Stockholm

Vattenområdet utanför Lövsta har av Länsstyrelsen klassats som "Mycket stor risk" när det gäller miljöpåverkan. Vattenområdet utanför Lövsta ingår i Östra Mälaren Vattenskyddsområde. När statsminister Stefan Löfven läste upp regeringsförklaringen påtalade han vikten av rent vatten:

"Grundvattennivåerna ska säkras och tillgången till dricksvatten skyddas."

<https://www.expressen.se/debatt/dricksvattnet-i-sverige-ar-hotat-fran-flera-hall/>

Det var en viktig och hoppningivande markering eftersom vi står inför betydande problem.

Några kilometer västerut från Lövsta ligger Görvälns vattenverk:

"I dag är Görvälverket ett av Sveriges modernaste vattenverk och vattnet som produceras är ett av Sveriges bästa dricksvatten. Kvaliteten är minst lika hög, och i många fall högre, än den som gäller för vatten som köps på flaska.^[1] Under 2008 producerades 43,4 miljoner kubikmeter dricksvatten i Görvälverket, som levereras till ungefär en halv miljon människor."

https://sv.wikipedia.org/wiki/Görvälns_vattenverk

Men det är inte bara Görvälns vattenverk som ligger nära. Lovö vattenverk ligger nerströms ca 6,5 km från Lövsta:

Lovö vattenverk är ett vattenverk, beläget vid Mörbyfjärden i Östra Mälaren på nordvästra sidan av Lovön i Ekerö kommun. Verket invigdes 1933.

År 2002 försörjde Lovö vattenverk 40 procent av Storstockholms norra region med dricksvatten. Råvattnet hämtades från Mörbyfjärden på 5, 10 och 23 meters djup.

Dygnskapaciteten låg vid 275 000 kubikmeter och den normala produktionen ligger vid 133 000 kubikmeter per dygn.[1] Anläggningen drivs av Stockholm Vatten.

https://sv.wikipedia.org/wiki/Lövö_vattenverk

Totalt är alltså dricksvattnet hotat för nästan hela Stockholm. Det vore en enorm katastrof om vattnet blev förgiftat.

Personal på dessa vattenverk vill således inte att Stockholm Energi ska bygga något värmekraftverk i Lövsta eftersom gifterna som finns där riskerar att komma in i vattnet vid vattenverken. Vid byggandet av värmekraftverket och dess hamn kan gifterna ökas och även vid de många båttransporterna till och från värmekraftverket kan bottensedimentet med gifterna vispas upp och på så sätt spridas över ett stort område.

En professor i marinekologi anser att den planerade platsen för värmekraftverket är extremt olämplig:

”Nu ger en rapport från Ingemar Cato, professor emeritus i maringeologi, ytterligare bränsle åt motståndet, [rapporterar P4 Stockholm](#). Där slås fast platsen för det planerade Lövstaverket är mycket olämplig, eftersom både marken och sjöbotten utanför är full av föroreningar.”

<https://mitti.se/nyheter/marinexpert-lovstaverket-olamplig/?omrade=vasterort>

Som svar på detta säger Stockholms miljöborgarråd Katarina Luhr (MP) säger att till P4 Stockholm att hon tar rapporten på allvar, och att nya provtagningar pågår:

”Jag utesluter inte att man på vissa ställen måste muddra och ta bort saker, säger hon.”

Självklart kan man inte bara muddra bort det som läckt ut från deponierna utan måste sanera källan till hela läckaget. Annars kommer ju nya gifter läcka ut ovanpå den muddrade ytan och då är det samma risker för dricksvattnet som det var innan muddringen. Att sanera så stora soptippar fullständigt kommer troligtvis att bli en mycket hög kostnad.

Vidare säger professor Cato:

”Nivåerna av tungmetallerna kadmium, koppar, kvicksilver, bly och zink är bland de högsta i hela landet, visar mätningarna, som gjordes på uppdrag av Sveriges geologiska undersökningar.

Dessutom finns höga halter av miljögifterna PCB och DDT i bottensedimentet. Giftet riskerar att rivas upp av fartygspropellrar, vilket skulle vara förödande för Mälaren där stockholmarna tar sitt dricksvatten.

– Det är en mycket olämplig plats för trafik med lastbåtar, säger Ingemar Cato.”

<https://mitti.se/nyheter/marinexpert-lovstaverket-olamplig/?omrade=vasterort>

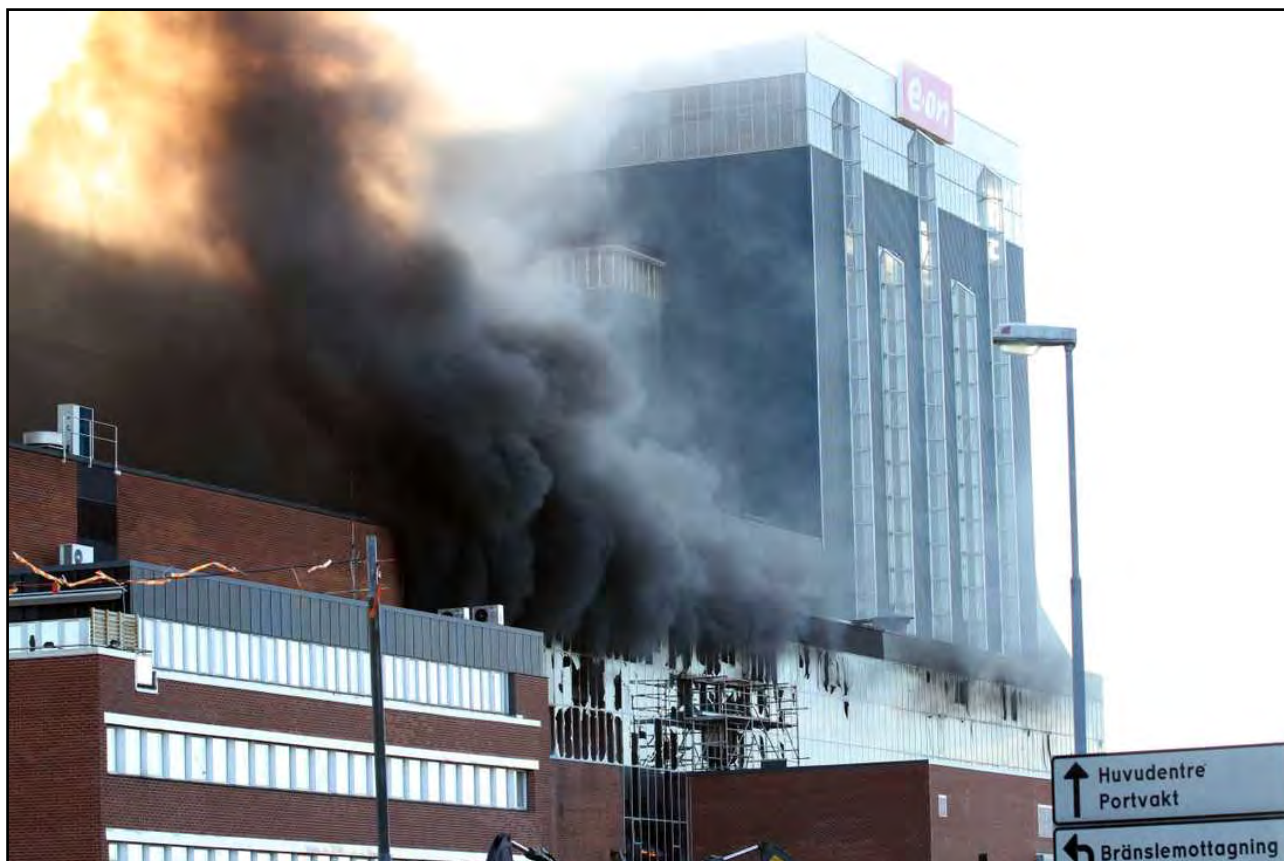
Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur riskerna ser ut kring detta och hur det ska lösas.

Referenser och vidareläsning

- Kritik mot Lövstaverket: "Kan riskera dricksvattnet": <https://www.stockholmdirekt.se/nyheter/kritik-mot-lovstaverket-kan-riskera-dricksvattnet/repacd!UGoRKKu4RHmqh8RK4rPsQg/>
- Äventyra inte dricksvattnet för tusentals invånare: <https://www.pressreader.com>
- Marinexpert dömer ut Lövstaverket: Hotar dricksvattnet i Mälaren: <https://mitti.se/nyheter/marinexpert-lovstaverket-olamplig/?omrade=vasterort>

- Nytt värmeverk kan hota Mälarens dricksvatten: <https://mitti.se/nyheter/kritik-varmeverket-dricksvattnet/>
- Det oskyddade dricksvattnet: <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1316&artikel=7183542>
- Rent vatten blir kommunernas ansvar: <http://www.sverigesnatur.org/aktuellt/ratten-till-rent-vatten/>
- LTU utvecklar en metod för att sanera världsproblemet: <https://www.nyteknik.se/innovation/ltu-utvecklar-en-metod-for-att-sanera-varldsproblemet-6960971>
- Dricksvattnet i Sverige är hotat från flera håll: <https://www.expressen.se/debatt/dricksvattnet-i-sverige-ar-hotat-fran-flera-hall/>
- Följder av Weserdomen i svensk rättstillämpning: <https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/publikationer/publikationer/2016-11-23-foljder-av-weserdomen-i-svensk-rattstillampning.html>

Problemet med brandrisken

Vad händer om ett kraftvärmeverk börjar brinna? Att placera ett kraftvärmeverk så nära bebyggelse medför en direkt fara för människors liv:

- Brand på kraftvärmeverk i Mariestad: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/8wkjlQ/kraftig-brand-i-kraftvarmeverk-fullt-utvecklad>
- Stor brand på kraftvärmeverk i Örebro: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/kam66X/stor-brand-pa-kraftvarmeverk-i-orebro>
- Brand på kraftvärmeverk i Västerås: <https://www.expressen.se/nyheter/brinner-pa-kraftvarmeverk-polis-och-raddningstjanst-larmade-/>
- Brand i Köping – allmänheten varnas: <https://www.dn.se/nyheter/sverige/brand-i-koping-allmanheten-varnas/>
- Kritik mot planerat kraftvärmeverk: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/kritik-mot-planerat-kraftvarmeverk>

Detta är bara ett litet axplock och notera att inga bostadsområden låg i direkt anslutning till dessa kraftvärmeverk, det är mycket ovanligt.

Notera att inte bara människorna i Hässelbys Villastad är hotade av en brand utan även skogen i Kyrkhamns naturreservat. I anknytning till denna skog ligger bebyggelsen i Viksjö.

Notera även att det kan ta månader att släcka en brand av denna typ och att det ofta förgiftar marken i närheten. Att man då har ett kraftvärmeverk precis bredvid Mälaren några kilometer ifrån två stora vattenverk betyder att en brand kan medföra att vattnet i Mälaren förgiftas vilket självklart är en katastrof i sig.

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur riskerna ser ut kring detta och hur det ska lösas.

Referenser och vidareläsning

- Brand på kraftvärmeverk i Mariestad: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/8wkjlQ/kraftig-brand-i-kraftvarmeverk-fullt-utvecklad>
- Stor brand på kraftvärmeverk i Örebro: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/kam66X/stor-brand-pa-kraftvarmeverk-i-orebro>
- Brand på kraftvärmeverk i Västerås: <https://www.expressen.se/nyheter/brinner-pa-kraftvarmeverk-polis-och-raddningstjanst-larmade-/>
- Brand i Köping – allmänheten varnas: <https://www.dn.se/nyheter/sverige/brand-i-koping-allmanheten-varnas/>
- Kritik mot planerat kraftvärmeverk: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/kritik-mot-planerat-kraftvarmeverk>

Problemet med bränslet och askan

Boende nära en hamn i Wales i Storbritannien klagade på luktproblemen i förbindelse med lastning av RDF-balar som skulle till Sverige.

Det föreslagna kraftvärmeverket i Lövsta kommer att:

- Elda upp 700 000 ton sopor per år
- Skapa 105 000 - 140 000 ton mycket giftig miljöfarlig aska per år

Soporna kallas för RDF:

- Avfallsbaserat bränsle
- Det finns ingen etablerad standard
- Importerade till stor del från Norge, Storbritannien och Irland
- Ger väldigt mycket aska som är klassat som miljöfarligt avfall
- Ger, för tillfället, extremt låga bränslekostnader

Professor Göran Finnveden säger i Ny Teknik 13 mars 2017:

”Risken finns alltså att avfallsförbränningen blir en klimatpolitisk gökunge som äter upp utsläppsutrymmet för andra sektorer. Eftersom avfallsbranschen själv inte verkar ha några strategier är det nu viktigt att andra samhällsaktörer, inklusive politiker på nationell och kommunal nivå, agerar för att även avfallssektorn ska kunna minska sina utsläpp av växthusgaser.”

Ett av de stora problemen med avfallsbränslet är när det ska transporteras och lossas:

RDF-bränslet som är packat med plastfilm är något lättare att hantera men kan gå sönder i transporten och kräver därför rigorösa bestämmelser för den personal som ska hantera den. För omgivningen så är det nog lukt som är det mest besvärande, men hanteringen drar också till sig skadedjur. Lokala miljömyndigheter brukar därför kräva att hanteringen ska ske så långt från bostäder som möjligt.

Naturskyddsföreningen säger:

”Och trots att tekniken för att rena avgaserna hela tiden blir bättre leder sopeldningen till utsläpp av koldioxid och miljöfarliga ämnen. Vid förbränning av sopor kan bland annat cancerframkallande dioxiner och furaner bildas. Dioxiner och furaner är svårnedbrytbara och finns därför kvar i naturen under lång tid. Gifterna är cancerframkallande och hormonstörande och påverkar arvsmassan, tillväxten och fertiliteten hos djur och människor. Exakt hur stora utsläppen från den stadigt ökande sopförbränningen är i dag vet ingen.”

Avfallet som exporteras till Sverige har olika ursprung och har genomgått olika typer av behandling innan export. Avfallet kommer både från hushåll och från verksamheter och har källsorterats i varierande utsträckning. Avfallet som exporteras är således en komplex blandning av avfall som hanterats på olika sätt.

Även om man så gott det går sorterat bort brännbara och giftiga sopor (exempelvis batterier) så blir det väldigt mycket aska och restprodukter kvar. Cirka 15 – 20% återstår efter förbränningen och består till ungefär lika delar flygaska och bottenslagg. Flygaskan är känd för att ge mer problem än bottenslaggen och räknas som miljöfarligt avfall. De miljöfarliga delarna måste deponeras i till exempel gamla gruvor. Ibland är resterna så farliga att de måste kapslas in eller destrueras.

Användning av avfall som bränsle är för nuvarande lönsamt (men håller på att ändras med nya högre skatter och förbud osv), men är inte en hållbar lösning för kraftvärmeproduktion. Det innebär även stora risker för miljön och människor som befinner sig i närheten av en sådan verksamhet.

Ibland är den giftiga askan svår att bli av med:

Giftig aska dumpas på allmän soptipp

Publicerad 10 juni 2015

SVT Nyheter kan i dag avslöja en miljöskandal i spåren av det importerade avfallet. Ett kraftvärmeverk har vräkt ut tiotusentals ton miljöfarlig aska som ickefarligt avfall på den kommunala soptippen i Lidköping.

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/giftig-aska-dumpas-pa-allman-soptipp>

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur riskerna ser ut kring detta och hur det ska lösas.

Referenser och vidareläsning

- <https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=1931359>
- <https://www.stockholmexergi.se/nyheter/hogdalenverket-uppgraderas-for-att-sakra-stockholms-energiatervinning/>
- <https://www.nyteknik.se/opinion/avfallsforbranning-en-klimatpolitisk-gokunge-6831387>
- <https://www.transport.se/wp-content/uploads/RDF-hantering-i-hamnar.pdf>
- https://www.transportforetagen.se/Documents/Publik_F%C3%B6rbunden/Sveriges_Hamnar/Branschfr%C3%A5gor/F%C3%B6rfattningar/PM%20om%20balat%20avfall.pdf
- https://www.oxelosund.se/fileadmin/user_upload/Oxelosund_filer/dokument/Kommunens_protokol/2014/Msn_2014-09-22_1.pdf
- <https://www.letsrecycle.com/news/latest-news/rdf-teething-problems-lead-to-odour-at-pembroke-port/>
- <https://www.naturskyddsforeningen.se/sveriges-natur/2016-3/hogt-miljopris-sopimport>
- <http://www.ivl.se/download/18.76c6e08e1573302315f5e2/1476285336040/B2266.pdf>
- <https://www.stockholmexergi.se/content/uploads/2018/12/Samr%C3%A5dsunderlag-avgr%C3%A4nsningssamr%C3%A5d-L%C3%B6vsta-kraftv%C3%A4rmeverk.pdf>
- <http://www.diva-portal.se/smash/get/diva2:765833/FULLTEXT01.pdf>
- <https://www.nyteknik.se/energi/el-fran-sopor-billigast-6421815>
- <http://www.oxhamn.se/website/wp-content/uploads/2015/05/15.10.14-Samr%C3%A5dsunderlag-fragmentering-av-RDF-i-Oxhamn-Geminor.pdf>
- <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.2e0f9f621636c8440272370c/1528113039754/551-7093-15-Geminor-SWE-AB.pdf>

Problemet med transporterna

Bulktransportbil för transport av mycket giftig flygaska

Det föreslagna kraftvärmeverket i Lövsta kommer att:

- Elda upp 700 000 ton sopor per år
- Skapa 105 000 - 140 000 ton mycket giftig miljöfarlig aska per år

Allt detta ska transporteras till och från när och fjärran och det blir väldigt många transporter till och från kraftvärmeverket:

- 300-500 stora fartyg om året med sopor till anläggningen för förbränning
- Ca 25-50 stora bulktransportbilar om dagen med giftig aska från anläggningen till Norge

Detta kommer att generera:

- Utsläpp till luft i form av gift och koldioxid:
 - Båtar kör på smutsig eldningsolja
 - Bulktransportbilar kör på smutsig diesel på Lövstavägen med skolor precis intill på båda sidorna
- Trängsel:
 - Fartygstransporterna kommer att hindra och störa populära fritidsaktiviteter som bad, fritisbåtklubb, promenader både till fots och per hästrygg i intilliggande park och naturområden
 - Ökad trängsel på en redan överbelastad Lövstaväg vilket medför en oacceptabel trafiksituation för de boende i området
- Buller

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur riskerna ser ut kring detta och hur det ska lösas.

Referenser och vidareläsning

1. <https://www.stockholmexergi.se/content/uploads/2018/12/Samr%C3%A5dsunderlag-avgr%C3%A4nsningssamr%C3%A5d-L%C3%B6vsta-kraftv%C3%A4rmeverk.pdf>
2. <http://foretag.stockholm.se/Tillstand/Trafik/Tung-trafik/Tung-trafik-karta/>
3. Information lämnad i förbindelse med möte hos Stockholm Exergi i Värtan 5 mars 2019

Giftig aska dumpas på allmän soptipp: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/giftig-aska-dumpas-pa-allman-soptipp>

Problemet med att flytta Lövstabadet

Stockholm Energi föreslår att Lövstabadet ska flyttas längre västerut till en vik i Kyrkhamn. Lövstabadet är väldigt populärt och det är väldigt mycket folk där på sommaren. Vägen ut till viken i Kyrkhamn behöver då breddas för att två bilar ska kunna mötas samt asfalteras och göra säkrare med räcken mm ner mot supen på sidorna. Det är branta stup på sidorna och det finns hus precis intill nuvarande väg. Man behöver således spränga och eventuellt flytta vissa hus. Man måste även bygga en stor parkeringsplats. Notera att Kyrkhamn numera ingår i ett naturreservat och att detta skulle gå emot de bevaranderegler som gäller för ett naturreservat.

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur detta ska gå till och hur mycket det kommer att kosta.

Notera att samtliga invånare som idag nyttjar Lövstabadet kommer att få det längre till badet och därmed ökar utsläppen av koldioxid.

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur detta ska lösas och hur mycket det kommer att kosta.

Referenser och vidareläsning

- Se bilderna: Här vill staden placera nya Lövstaverket: <https://www.stockholmdirekt.se/nyheter/se-bilderna-har-vill-staden-placera-nya-lovstaverket/repsep!rGN88fWGsvPPwRht6f@cVw/>
- Hässelbybor sluter upp för hotade Lövstabadet: <https://www.stockholmdirekt.se/nyheter/hasselbybor-sluter-upp-for-hotade-lovstabadet/repseg!kzB@LMPKB5prg8CqDwF5Bg/>
- Värmeverksbygge hotar populärt Hässelbybad: <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=7159939>
- Förslaget: Hit kan Lövstabadet flyttas: <https://www.stockholmdirekt.se/nyheter/forslaget-hit-kan-lovstabadet-flyttas/repseh!TMs1nU1Ns3MdvjRUvWqlA/>

Problemet med att flytta Lövsta Båtsällskap

Stockholm Energi föreslår att båtklubben Lövsta Båtsällskap ska flyttas längre västerut till en plats i Kyrkhamn. Lövsta Båtsällskap är väldigt populärt och har ca 200 hamnplatser. Vägen ut till den föreslagna platsen i Kyrkhamn behöver då breddas för att två bilar ska kunna mötas samt asfalteras och göra säkrare med räcken mm ner mot supen på sidorna. Det är branta stup på sidorna och det finns hus precis intill nuvarande väg. Man behöver således spränga och eventuellt flytta vissa hus. Man måste även bygga en stor parkeringsplats. Notera att Kyrkhamn numera ingår i ett naturreservat och att detta skulle gå emot de bevaranderegler som gäller för ett naturreservat.

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur detta ska gå till och hur mycket det kommer att kosta.

Notera att samtliga invånare som idag nyttjar Lövsta Båtsällskap kommer att få det längre till båtklubben och därmed ökar utsläppen av koldioxid.

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur detta ska lösas och hur mycket det kommer att kosta.

Referenser och vidareläsning

- Trots flytthotet – båtklubben ger inte upp: <https://mitti.se/nyheter/trots-flytthotet-batklubben/>

Problemet med rekreationsområden och sjöisen

Rekreatiomsområdena runt värmekraftverket blir lidande eller kommer att förstöras helt, där finns nu:

- Ett nylagt motionsspår
- Kolonistugor
- Golfbana
- Skytteklubb
- Bana för radiostyrda bilar
- Promenadstigar
- Stall med hästridning
- Skidskoclubbar
- Mm

På vintern plogas Mälaren för skidskoclubbar och allmänheten. Om båtar kör fram till Lövsta så knäcks isen och all skridskoverksamhet förstörs.

”Konsekvens för skridskoåkare och framförallt möjligheten till plogning av sjöis om Kraftvärmeverk förläggs vid Lövsta när även badet tas i anspråk är förödande. Att köra ned med plogfordon på isen NV om Lövsta går först kanske uppe vid Kyrkhamn , Kyrkhamns udde brukar bli möjlig att passera först senare p.g.a råkbildning, så att ploga tillbaka mot Lövsta därifrån kan bli ett stort problem. Dessutom kommer ett större område runt kajområdet vid Lövsta bli öppet vatten, is repas ofta upp lättare i vind där och isläggningen blir senare.”

Hässelby Skridskoförening

Skridskoåkare som tar sig till och från isen kommunalt kan då inte längre göra det eftersom de då måste gå en väldigt lång bit ut i Kyrkhamn för att komma till obruten is.

Kraftvärmeverket vid Lövsta kommer att förstöra ett naturskönt område och försämra väsentligt för långfärdsskridskoåkning samt möjligheten att ploga sjöisen i Hässelby.

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur detta ska lösas och hur mycket det kommer att kosta.

Referenser och vidareläsning

Hässelby Skridskoförening: <http://www.hasselbyskridskoforening.se/information.html>

Problemet med Kyrkhamns naturreservat

Enligt Naturvårdsverket så ska man bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer:

”De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer. Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat:

- Bevara biologisk mångfald
- Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer
- Tillgodose behov av områden för friluftslivet
- Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer
- Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter”

<https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Skyddad-natur/Naturreservat/>

Mellan 2005 och 2015 har andelen grönområden i Hässelby-Vällingby minskat med över 2 procentenheter, till 26.6 procent visar forskning från Kungliga Tekniska Högskolan. Forskningen visar att den bebyggda marken nu står i begrepp att gå om odlingsmark och bli det andra stora nyttjandeområdet efter skog säger Yifang Ban professor vid avdelningen för geoinformatik på KTH och ansvarig för studien. Detta är givetvis en oroande tendens och man bör således verka för att bromsa in denna ”urban sprawl” i området.

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur detta ska lösas och hur mycket det kommer att kosta.

Referenser och vidareläsning

- Efter lång kamp – fridfulla Kyrkhamn skyddas: <https://mitti.se/nyheter/fridfulla-kyrkhamn-skyddas/?omrade=vasterort>

Problemet med närheten till bostadsområden

Förfulande av miljön precis bredvid det nya naturreservatet.

Människor som bor nära det föreslagna området vill inte ha en 60 meter hög byggnad med en tillhörande ännu högre skorsten framför sig, de har ofta flyttat just hit ut för att de gillar naturen. Utsläpp och ljud från kraftvärmeverket kommer att påverka boendet mycket negativt.

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur detta ska lösas och hur mycket det kommer att kosta.

Referenser och vidareläsning

Information från Stockholms stad: <https://vaxer.stockholm/projekt/lovstaverket/>

Problemet med flygplanen från Bromma

Det kan finnas ett problem för flygplanen som trafikerar Bromma flygplats. Eftersom utsläpp innehåller stora mängder partiklar och varm luft och flygplanen som flyger mot söder svänger över Mälaren i närheten av Lövsta på fastlagda ruter:

”Bromma flygplats har två banor vid inflygning. Det är samma bana men beroende på vindriktning kan flygplanen landa antingen norrifrån (bana 12) eller söderifrån (bana 30). Vi startar och landar alltid i motvind. Vad gäller flygvägar är det Miljödomstolen som bestämmer, Miljöförvaltningen och Transportstyrelsen får dock yttra sig ur miljösynpunkt respektive säkerhetssynpunkt. Miljöförvaltningen bevakar att villkor 6 uppfylls som reglerar hur in och utflygning ska ske: (instrumentflygregler) skall följa in- och utflygningslinjen mellan ytterfyr och bana. Avvikelser får förekomma med lätta luftfartyg, mindre än 5 700 kg, av trafikavvecklingskäl.

Att ändra flygvägar är svårt dels på grund av att banan är placerad där den är. Ur flygsäkerhetsperspektiv är det ett stort arbete att ändra flygvägar med hänsyn till all annan trafik i Stockholms luftrum. Det är många inblandade i att godkänna nya flygvägar, transportstyrelsen, mark och miljödomstolen bland annat.”

Ann-Charlotte Lindström
Buller & avvikellesamordnare
Bromma Stockholm Airport

Utsläpp med partiklar kan blåsa mot dessa och kan eventuellt förstöra motorerna och detta borde utredas noggrant.

Stockholm Energi har inte visat någon detaljerad plan för hur detta ska lösas och hur mycket det kommer att kosta.

Referenser och vidareläsning

- Air travel disruption after the 2010 Eyjafjallajökull eruption: https://en.wikipedia.org/wiki/Air_travel_disruption_after_the_2010_Eyjafjallajökull_eruption

Problemet med opinionen

Flera tusen människor motsätter sig Stockholms Exergis planer på ett kraftvärmeverk i Lövsta. Dessa människors vilja måste givetvis man ta hänsyn till i en demokrati.

Referenser och vidareläsning

- Rädda Lövsta: <https://raddalovsta.se/nyheter/>
- Rädda Lövstas yttrande: [https://raddalovsta.se/wp-content/uploads/2019/06/YTTRANDE-ÖVER-SAMRÅDSHANDLINGAR-Dnr.-2017-09500 -Lövstaverket.pdf](https://raddalovsta.se/wp-content/uploads/2019/06/YTTRANDE-ÖVER-SAMRÅDSHANDLINGAR-Dnr.-2017-09500-Lövstaverket.pdf)
- Bevara Lövstabadet och Lövsta båtklubb: <https://www.facebook.com/groups/293969234637093/>
- Heta känslor och hård kritik i möte om värmeverket i Lövsta: <https://mitti.se/nyheter/kanslor-varmeverket-lovsta/?omrade=vasterort>
- Så vill de stoppa nya Lövstaverket: <https://www.stockholmdirekt.se/nyheter/sa-vill-de-stoppa-nya-lovstaverket/repse!PuKBbn49rytecdPUv0AbQ/>
- Motståndet mot värmeverket i Lövsta växer: <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=7237176&fbclid=IwAR1KrumY-IN9-qcTwLiOEvoHMLut5IXfDGO-txMU-cMqQHibYaPDTA0D2w>
- Racial Justice Is the Key to Democracy Reform: <https://www.thenation.com/article/racial-justice-is-the-key-to-democracy-reform/>

From: Lovsta
Sent: maanantai 10. kesäkuuta 2019 10.30
To: [REDACTED]
Subject: RE: 2017-09500 Lövistaverket NEJ

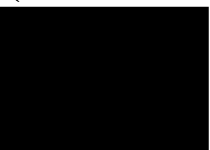
Hej!
Tack för ditt mejl och dina synpunkter, vi hanterar detta som ett samrådsyttrande.
Vänliga hälsningar
Daniel på Stockholm Exergi

From: [REDACTED]
Sent: maanantai 10. kesäkuuta 2019 8.06
To: stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
Cc: Lovsta <lovsta@stockholmexergi.se>
Subject: 2017-09500 Lövistaverket NEJ

Befinner mig utomlands och vill meddela att jag anser placeringen olämplig, främsta skälen är

- 1 Nära Görvelverket
- 2 Naturområde skadas
- 3 "Fejkade bilder" bilden missvisar då den tagits från Tempeludden - bl a skorster högre än Kaknästornet syns betydligt mer

(har inte heller erhållit utlovad presentation från samrådsmötet - Peter Bergqvist)

Skickat från min Samsung Galaxy-smartphone.

From: [REDACTED]
Sent: sunnuntai 9. kesäkuuta 2019 12.48
To: Lovsta <lovsta@stockholmexergi.se>
Subject: Lövstaverket

Bifogar synpunkter på samrådsunderlag över Kraftvärmeverk och hamn i Lövsta.

Järfälla 2019.06.09

Stadsbyggnadskontoret stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Stockholm Exergi lovsta@stockholmexergi.se

Diarienummer 2017-09500

2019.06.07

Lövstaverket Synpunkter samråd

1 Hur kan ett så vansinnigt projekt som ett gigantiskt värmekraftverk i Lövsta komma så långt inom Stockholms stad och Stockholms exergi utan att någon sätter stopp för detta? Det är lika horribelt som det var att bygga en kärnkraftsliknande byggnad (Nobelcenter) på Blasieholmen. Lövstaområdet är efter övertäckningen av soptippen ett fantastiskt rekreationsområde med koloniområde, kulturområde i Kyrkhamn, småbåts-hamn, oersättlig badplats, närhet till naturreservat, golfanläggning m.m. samt vattenskyddsområde för vårt dricksvatten,

Se bifogad fil Lövsta – Kyrkhamn – Riddervik Friluftsområdet för alla

Lövsta
Friluftsområdet för :

2 Placering av Lövstaverket

Verket kommer att helt dominera landskapsbilden och helt förstöra miljön för det så viktiga friluftslivet i området.

Att placera ett gigantiskt värmeverk på gränsen till ett naturreservat i Järfälla och blivande naturreservat inom Stockholms stad är helt oacceptabelt. Verket hamnar invid den oersättliga kulturmiljön vid Kyrkhamn och koloniområdet Lövsta där man kopplar av och odlar frukt och grönsaker för husbehov. Det mycket populära Lövstabadet försvinner. (Se punkt 4 nedan)

Ny placering av båtklubbens verksamhet skulle ytterligare förstöra miljön i området då stora naturvärden vid vattnet och ängarna ovanför skulle gå förlorade. Bryggor, vågbrytare, uppdragningsplats och uppläggningsplats för båtar skulle helt dominera området fram till Kyrkhamn. Båtklubben i dag utgör ett mycket diskret inslag i landskapsbilden.

Området är idag klassad som Stockholms tystaste område. Lövstaverket kommer att dra med sig kraftigt ökat buller från lastbilstrafik under byggtid och produktion samt oväsen från transportbåtar, kranar för avlastning, transportband och trafik inom området.

Området omfattas av det generella strandskyddsområdet inom Stockholms län, ligger nära ett Natura 2000 område och strider mot lagen om Landskapsbildskydd.

Om man ställer sig i norra delen av Lövstabadet och blickar mot Lövstatippen så kan man föreställa sig hur stor kajanläggningen och de gigantiska transportbanden kommer att förstöra landskapsbilden.

Om alternativ placering av värmeverket i Lövsta inte är möjlig måste man hitta en omdisponering av området så att Lövstabadet och båtklubben kan bevaras. En alternativ placering av kaj och transportband söder om tippen måste utredas ordentligt. Se bifogad skiss (Bilaga 1)

Flytta verket.pdf

3 Luftföroreningar från Lövstaverket

”Naturskyddsföreningen säger: Och trots att tekniken för att rena avgaserna hela tiden blir bättre leder sopeldningen till utsläpp av koldioxid och miljöfarliga ämnen. Vid förbränning av sopor kan bland annat cancerframkallande dioxiner och furaner bildas. Dioxiner och furaner är svårnedbrytbara och finns därför kvar i naturen under lång tid. Gifterna är cancerframkallande och hormonstörande och påverkar arvsmassan, tillväxten och fertiliteten hos djur och människor. Exakt hur stora utsläppen från den stadigt ökande sopförbränningen är i dag vet ingen.”

”Professor Göran Finnveden säger i Ny Teknik 13 mars 2017: Risken finns alltså att avfallsförbränningen blir en klimatpolitisk gökunge som äter upp utsläppsutrymmet för andra sektorer. Eftersom avfallsbranschen själv inte verkar ha några strategier är det nu viktigt att andra samhällsaktörer, inklusive politiker på nationell och kommunal nivå, agerar för att även avfallssektorn ska kunna minska sina utsläpp av växthusgaser.”

Detta måste klaras ut och spridningsbilden av gaser från verkets skorstenar och spridning av gaser vid hantering inom området måste redovisas.

Jag bor i Viksjö Järfälla och den dominerande vindriktningen kommer från sydväst och innebär att gaserna från Lövstaverket sprids över vårt område. När man för några år sedan täckte soptippen i Lövsta spreds en fruktansvärd stank över Viksjö och medförde att man i flera månader inte kunde vistas ute på tomten.

Hur kommer utsläppande avgaser från anlöpande fartyg till Lövstaverket att påverka närmiljön och miljön i naturskyddsområdet?

4 Nedläggning av Lövstabadet

Att lägga ner Lövstabadet vore en katastrof för alla som utnyttjar det fantastiska badet och inte minst för de små barnen som där kan leka på stranden och bada i det grunda vattnet. Där finns gott om gräsytor att ligga och sola och leka på samt gungställning för barnen och volleybollplan. Det finns även en grillplats för de som vill utnyttja badet på ljumma sommarkvällar. Där finns glasskiosk för en fikastund.

Lövstabadet ligger i rakt söderläge med sol hela dagen som värmer upp vattnet och luften i området men där finns även stora vackra träd som ger skugga för den som önskar.

Badplatsen utnyttjas av många varav många är ensamstående föräldrar och invandrarfamiljer som i många fall inte har möjlighet att åka på badsemestrar till främmande ort. Deras röster är mycket viktiga men svaga i processen kring Lövstaverket.

Det alternativ som i mycket sent skede i samrådsprocessen slängts fram i form av en skiss till badplats i Kyrkhamn är ett håll mot alla som badar i Lövstabadet. Skissen visar en förljugen bild av möjligheten att skapa en badplats likvärdig Lövstabadet. Viken som är tänkt som badplats i Kyrkhamn ligger i nordvästläge och ger inte på något sätt en likvärdig badplats med sol hela dagen. Vidare är utrymmet för att skapa en badplats i Kyrkhamn betydligt mindre och kan inte rymma alla som i dag badar vid Lövstabadet. Marklutning åt nordväst gör förhållandena olämpliga som badplats. Möjlighet att utföra en grund badplats för de yngsta barnen framgår inte av förslaget. Var ska parkering för bilar anordnas?

5 Småbåtshamn för båtklubben respektive ny badplats

I samrådsdokumentationen har man redovisat omfattande bilder över hur båtbyggare, vågbrytare, uppdragningsramper, mastkran och vinteruppställning ska kunna ske. Detta till skillnad mot redovisning av en alternativ badplats som redovisas med en slarvigt gjord skiss. Av detta kan man utläsa att kommunen ser den för barnen så viktiga badplatsen i Lövsta som en bisak man kan ta senare och utanför detaljplanen och utan att allmänheten har någon talan i sak.

6 Frågan om badplats och båtklubb

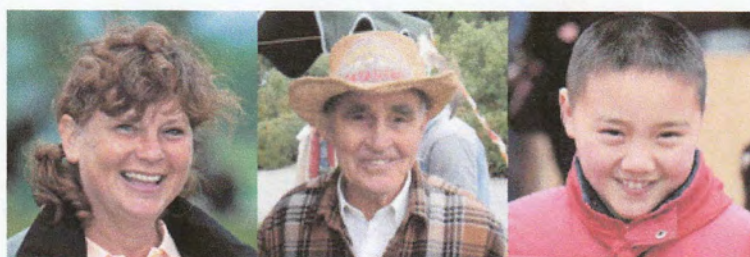
Dessa frågor måste lösas inom detaljplanehandläggningen då de är avgörande för samråd och ställningstagande till detaljplanen.

Järfälla 2019.06.07

Lövsta - Kyrkhamn - Riddersvik

- Friluftsområdet för alla

Nu är det vår igen

Söndagen 26 maj 2019
firar vi

WORLD BEE DAY
och
Biologiska Mångfaldens Dag
kl 11-14
i Kyrkhamn, Hässelby

För att se vad som står programmet
klicka på meny till vänster.

UNDERLAG FÖR SAMRÅD

STOCKHOLM EXERGI AB

Lövsta, tillstånd enligt miljöbalken

UNDERLAG FÖR AVGRÄNSNINGSSAMRÅD RÖRANDE ANLÄGGANDE OCH DRIFT AV KRAFTVÄRMEVERK OCH HAMN M.M. I LÖVSTA, STOCKHOLMS STAD

From: Lovsta
Sent: perjantai 7. kesäkuuta 2019 8.53
To: [REDACTED]
Subject: RE: Diarienummer 2017-09500

Hej!
Tack för ditt mejl och dina synpunkter, vi hanterar detta som ett samrådsyttrande.
Vänliga hälsningar
Daniel på Stockholm Exergi

From: [REDACTED]
Sent: keskiviikko 5. kesäkuuta 2019 10.58
To: stadsbyggnadskontoret@stockholm.se; Lovsta <lovsta@stockholmexergi.se>
Subject: Diarienummer 2017-09500

Hej!

Att skapa ett energi-ekosystem genom att förstöra miljön för att tjäna pengar verkar vara 60-tal. Men idag har vi större kunskap om miljön och vad som påverkar miljön så att anlägga ett sopförbränningsanläggning i Lövsta är hög grad vansinne.

För att bara nämna några miljömässiga aspekter:

- Att köra en mängd tunga lastbilar genom Hässelby leder till ökad utsläpp och i början stör trafiken Stockholms tystaste område.
- Själva anläggningen ger ökat buller i Stockholms tystaste område. Även buller för boende i Hässelby Villastad.
- Anläggningen kommer producera väldigt mycket aska, som är klassat som miljöfarligt avfall.
- Väldigt mycket av de importerade soporna är plast. De tär bättre för miljön att öka återanvändningen av material, och sopimporten där man bränner avfallet tar bort incitamenten för att göra det.
- Att importera sopor till anläggningen är miljömässigt förkastligt. Transporterna sliter på miljön.

Se <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/svt-avslojar-sjofarten-mellan-svenska-hamnar-slapper-ut-mer-an-inrikesflyget> och <https://www.etc.se/klimat/fartygen-varre-utslappare-flyget>.

Och det är bättre att varje land själv tar hand om sina sopor på ett miljömässigt hållbart sätt. Fler länder idag börjar vägrar att ta emot sopor, se

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7234453> och

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/kanadensiskt-skrap-pa-vag-tillbaka-fran-filippinerna>.

Stockholm Exergi säger själva i sitt samrådsunderlag att "Verksamheten är av sådan art att den alltid medför betydande miljöpåverkan".

På det hela taget, vilka miljöaspekter motiverar att bygga Lövstaanläggningen jmf än att t.ex. renovera Hässelbyverket och/eller bygga ett nytt kraftvärmeverk i Värtahamnen eller Loudden?

Mvh

